

7. november 2012

UDKAST

K03

STANDARDKONTRAKT FOR LÆNGEREVARENDE IT-PROJEKT
BASERET PÅ EN AGIL METODE

KONTRAKT

om

udvikling og levering af en it-leverance til [...]

mellem

[....]
(i det følgende kaldet Kunden)

Og

[...]
(i det følgende kaldet Leverandøren)

Indholdsfortegnelse

1.	DEFINITIONER.....	10
2.	BAGGRUND OG FORMÅL.....	15
2.1	Indledning.....	15
2.2	Baggrund, formål samt beskrivelse af Leverancen.....	15
3.	LEVERANCEN.....	15
3.1	Omfang.....	15
3.2	Leverandørens leveranceansvar.....	15
3.2.1	Generelt.....	15
3.2.2	Leverancer.....	15
3.2.3	Ledelse af Projektet.....	16
3.2.4	Rådgivning.....	16
3.2.5	Styring af ressourceforbrug.....	16
3.2.6	Rapportering.....	17
3.2.7	Kvalitetssikring.....	17
3.3	Tredjeparts Standardprogrammel.....	17
3.4	Udstyr.....	17
3.5	Dokumentation.....	17
3.6	Konvertering.....	18
3.7	Uddannelse.....	18
3.8	Øvrige ydelser.....	18
4.	KUNDENS IT-MILJØ.....	18
5.	LEVERANCENS UDFØRELSE.....	19
5.1	Leverancens påbegyndelse.....	19
5.1.1	Iværksættelse af en afklarings- og planlægningsfase.....	19
5.1.2	Overordnede vederlags- og tidsestimater.....	21 20
5.1.3	Etablering af udviklings- og testmiljø.....	21
5.2	Leverancens udvikling.....	21
5.2.1	Udvikling i Iterationer.....	21
5.2.1.1	Manglende opfyldelse af krav inden for Vederlags- og tidsestimatet.....	22

5.2.2	Interne Test.....	22
6.	ÆNDRINGER.....	23
6.1	Generelt.....	23
6.1.1	Ændringsanmodninger.....	23
6.1.2	Twister.....	23
6.2	Agile Tilpasninger.....	23
6.2.1	Omfattede tilpasninger.....	23
6.2.2	Tilpasningsprocedure.....	24
6.2.3	Bemyndigelse.....	24
6.3	Egentlige Ændringer.....	24
6.3.1	Generelt.....	24
6.3.2	Omfattede ændringer.....	24
6.3.2.1	Udvidelse af Leverancens Omfang til levering som en del af Leverancen.....	25
6.3.2.2	Udvidelse af Leverancens Omfang til levering som en Selvstændig Opgave.....	25
6.3.3	Ændringsprocedure.....	26 25
6.3.3.1	Kundens fremsættelse af anmodning om Egentlige Ændringer.....	26 25
6.3.3.2	Leverandørens fremsættelse af ændringsanmodning.....	26
6.4	Ændringer uden Leverandørens samtykke.....	26
7.	INTERNE TEST, AFPRØVNING OG GODKENDELSE.....	27
7.1	Interne Test.....	27
7.1.1	Tidspunkt for gennemførelse.....	27
7.2	Afprøvning.....	27
7.2.1	Generelt.....	27
7.2.2	Ikke godkendt prøve.....	28
7.3	Installationsprøve.....	29
7.4	Overtagelsesprøve.....	29
7.5	Driftsprøve.....	29
8.	SAMARBEJDSFORHOLD OG BEMANDING.....	30
8.1	Generelt.....	30

8.2	Beslutningskompetence.....	31 30
8.3	Samarbejdsorganisation.....	31
8.4	Bemanding	31
8.4.1	Leverandørens medarbejderressourcer	31
8.4.2	Kundens medarbejderressourcer	32
8.4.3	Udskiftning af medarbejdere	32
8.4.3.1	Leverandørens udskiftning af nøglemedarbejdere	33
8.4.3.2	Kundens udskiftning af nøglemedarbejdere	33
9.	INDSIGT	34
9.1	Leverandørens indsigt	34
9.2	Kundens indsigt.....	34
10.	KUNDENS DELTAGELSE	34
10.1	Indledning	34
10.2	Generelle krav til Kundens deltagelse.....	34
10.3	Deltagelse i test og afprøvning	35
10.4	Øvrige krav til Kundens deltagelse.....	35
11.	BENYTTELSE AF UNDERLEVERANDØRER.....	36
12.	LEVERING	36
12.1	Leveringssted	36
12.2	Tidsplan	36
12.2.1	Tids-, Projekt-, Leverance- og Aktivitetsplaner.....	36
12.2.2	Vedligeholdelse og Drift	37
12.2.3	Selvstændig Opgave.....	37
12.2.4	Udskydelsesret	37
12.3	Delleverancer	37
13.	IBRUGTAGNING, OVERTAGELSE OG RISIKO	37
13.1	Ibrugtagning.....	37
13.2	Overtagelse.....	38
14.	OPTIONER.....	38
14.1	Generelt.....	38
14.2	Optioner til levering som en del af Leverancen	38

14.3	Optioner til levering som en Selvstændig Opgave	39
15.	VEDLIGEHOEDELSSE OG SUPPORT	39
15.1	Generelt	39
15.2	Vedligeholdelsesordningens tidsfrister.....	40
15.3	Udførelse	40
16.	DRIFT.....	41
17.	SERVICEMÅL.....	41
17.1	Generelt	41
17.2	Manglende opfyldelse af servicemål	42
18.	AUDIT.....	42
18.1	Kundens adgang til audit	42
18.2	Leverandørens adgang til audit	42
18.3	Gennemførelse af audit.....	43
19.	SIKKERHED.....	43
20.	VEDERLAG	44
21.	INCITAMENTER.....	44
22.	BETALINGSBETINGELSER	44
22.1	Generelt	44
22.2	Fakturering	45
23.	GARANTIER.....	45
23.1	Generel garanti	45
23.2	Fejl i Programmel	46
23.3	Leverandørens ressourcer	46
23.4	Estimater	46
23.5	Kundens deltagelse	46
23.6	Ændringsmuligheder.....	47
23.7	Tredjemands udførelse af vedligeholdelse og ændringer.....	47
23.8	Hæftelse for underleverandører	48
23.9	Garanterede servicemål	48
23.10	Tredjemands rettigheder	49
23.11	Overholdelse af regler	49
23.12	Garantiperiode.....	49
24.	PERSONDATALOVGIVNINGEN	49

25.	LEVERANDØRENS MISLIGHOLDELSE	51 <u>50</u>
25.1	Forsinkelse	51 <u>50</u>
25.1.1	Underretningspligt	51 <u>50</u>
25.1.2	Bod	51 <u>50</u>
25.2	Mangler	51
25.2.1	Afhjælpning.....	51
25.2.2	Bod for overskridelse af servicemål	52
25.2.3	Forholdsmæssigt afslag	52
25.3	Kundens beføjelser i øvrigt.....	52
26.	KUNDENS OPHÆVELSE	53 <u>52</u>
26.1	Betingelser for ophævelse	53 <u>52</u>
26.1.1	Ophævelsesgrunde.....	53
26.2	Opgørelse ved ophævelse	54
26.2.1	Generelt.....	54
26.2.2	Tilbagelevering og rettigheder til Programmel og Dokumentation ved ophævelse	55
26.2.2.1	Indbyrdes afhængigheder	55
27.	KUNDENS MISLIGHOLDELSE	56 <u>55</u>
27.1	Misligholdelse af Kundens betalingsforpligtelser	56 <u>55</u>
27.2	Misligholdelse af Kundens øvrige forpligtelser.....	56
28.	ERSTATNING OG FORSIKRING	57
29.	FORCE MAJEURE.....	58 <u>57</u>
30.	RETTIGHEDER TIL PROGRAMMEL, DOKUMENTATION OG ANDET MATERIALE BESKYTTET AF IMMATERIELLE RETTIGHEDER.....	59 <u>58</u>
30.1	Generelt	59 <u>58</u>
30.2	Standardprogrammel med tilhørende Dokumentation	60
30.3	Kundespecifikt Programmel med tilhørende Dokumentation.....	61 <u>60</u>
30.3.1	Kundens rettigheder	61 <u>60</u>
30.3.1.1	Ændringer.....	61 <u>60</u>
30.3.1.2	Deponering af kildekode, der ikke er stillet til rådighed.....	61
30.3.2	Andre Offentlige Institutioners rettigheder	62 <u>61</u>

30.4	Andet materiale beskyttet af immaterielle rettigheder	62
31.	TAVSHEDSPLIGT.....	6362
31.1	Generelt	6362
31.2	Leverandørens tavshedspligt	6362
31.3	Kundens tavshedspligt	63
32.	OVERDRAGELSE AF KONTRAKTEN	63
32.1	Kundens overdragelse	63
32.2	Leverandørens overdragelse	63
33.	VARIGHED.....	6463
33.1	Kundens udtrædelsesadgang.....	6463
33.2	Vedligeholdelse og support	64
33.3	Drift.....	65
33.4	Annulation af beslutning om tildeling af Kontrakten og erklæring om, at Kontrakten er uden virkning.....	65
33.4.1	Uden virkning.....	65
33.4.2	Erstatning.....	65
34.	FORPLIGTELSER VED OPHØR	66
35.	FORTOLKNING OG KONTRAKTSTYRING	66
35.1	Fortolkning og forrang.....	66
35.2	Meddelelse.....	67
35.3	Kontraktstyring ved ændringer mv.....	67
36.	TVISTIGHEDER.....	6867
36.1	Lovvalg	6867
36.2	Uenighed om kategorisering af en Fejl eller opfyldelse af servicemål.....	6867
36.3	Øvrige tvister	68
36.3.1	Forhandling.....	68
36.3.1.1	Konfliktløsningsorganet.....	68
36.3.2	Vejledende udtalelse	6968
36.3.3	Mediation.....	69
36.3.4	Voldgift.....	69
36.3.4.1	Mindre tvister.....	69
36.3.4.2	Større tvister.....	69

	Side 8 af 70
36.4 Parternes forpligtelser ved tvister	70
37. BEVILLINGSMÆSSIGE FORBEHOLD	70
38. UNDERSKRIFTER.....	70

Bilagsfortegnelse

- Bilag 1 : Tidsplan
- Bilag 2 : Kundens it-miljø samt krav til udviklingsmiljø
- Bilag 3 : Leverancebeskrivelse
 - Bilag 3a. : Kundens Behovsopgørelse
 - Bilag 3a.i. : Kundens Forretningsmæssige Mål og Behov
 - Bilag 3a.ii. : Kundens Kravliste
 - Bilag 3b. : Leverandørens Overordnede Løsningsbeskrivelse
- Bilag 4 : Dokumentation
- Bilag 5 : Ændringshåndtering
- Bilag 6 : Test og Prøver
- Bilag 7 : Den Agile Metode og samarbejdsorganisation
- Bilag 8 : Leverandørens projektorganisation og indsigt
- Bilag 9 : Kundens projektorganisation og indsigt
- Bilag 10 : Vedligeholdelse og support
- Bilag 11 : Servicemål
- Bilag 12 : Drift
- Bilag 13 : Forpligtelser ved ophør
- Bilag 14 : Vederlag og betalingsplan samt øvrige priser
- Bilag 15 : Incitamentter
- Bilag 16 : Licensbetingelser mv.

Kommentar [DITA1]: DITA er generelt tilhænger af danske betegnelser, men på netop dette punkt, er "Business Case" så indarbejdet, at denne terminologi foreslås. Business case er i øvrigt også den terminologi, der anvendes i statens digitaliseringsarbejdet i øvrigt.

1. Definitioner

Absolutte Krav

Krav (funktionelle og non-funktionelle) angivet i Kundens Kravliste (Bilag 3a.ii) som Kunden har angivet som uundværlige for opfyldelsen af Kundens Forretningsmæssige Mål og Behov.

Afhængigheder

Ved Afhængigheder forstås funktionelle og forretningsmæssige afhængigheder mellem Absolutte Krav, som Kunden eksplicit har angivet forud for Kontraktens indgåelse i Bilag 3a.ii.

Agile Metode

Den i Bilag 7 valgte og beskrevne metode for udvikling af Leverancen.

Agile Tilpasninger

Ved Agile Tilpasninger forstås de former for ændringer, der er beskrevet i punkt 6.2.

Aktivitetsplan

Plan over de aktiviteter og opgaver som Parterne fastlægger, skal udføres i de enkelte Iterationer. Aktivitetsplanen udgør en del af Bilag 1.

Arbejdsdag

Mandag til fredag bortset fra helligdage, juleaftensdag, nytårsaftensdag og grundlovsdag.

Behovsopgørelse

Kundens overordnede krav til Leverancen, jf. Bilag 3a. Behovsopgørelsen indeholder Kundens Kravliste og en beskrivelse af Kundens Forretningsmæssige Mål og Behov, som Leverancen skal understøtte.

Brugerdokumentation

Beskrivelse(r) af Leverancens funktioner og anvendelses- og opsætningsmuligheder rettet mod slutbrugere, superbrugere, systemadministratorer og andre brugere, der ikke skal have indsigt i arkitektur eller kode.

Delleverance

En afgrænset del af Leverancen, der overtages og eventuelt ibrugtages særskilt (medmindre der foreligger Afhængigheder mellem Absolutte Krav, i hvilket tilfælde overtagelse sker betinget, jf. punkt 13.2). En Delleverance kan omfatte en eller flere Iterationer.

Dokumentation

Enhver udarbejdet beskrivelse relateret til Leverancen, herunder Brugerdokumentation og Systemdokumentation, jf. Bilag 4.

Drift

Eksekvering af det Programmel, der udgør hele eller dele af Leverancen.

Egentlig Ændring

Ved Egentlige Ændringer forstås de former for ændringer, der er beskrevet i punkt 6.3.

Fejl

Der foreligger en Fejl i det leverede, såfremt den i en Delleverance leverede del af Leverancen ikke opfylder de i **Kravlisten** (dog bortset fra Øvrige Krav som er bortfaldet inden Overtagelse) og Kontrakten i øvrigt fastsatte krav og forpligtelser, herunder de af Leverandøren givne garantier, eller i øvrigt ikke har den kvalitet eller fungerer, som Kunden med føje kunne forvente på grundlag af Kontrakten, eller såfremt God it-skik ikke er overholdt, medmindre der er tale om bagatelagte forhold. Se tillige definitionen af **Mangel**.

Kommentar [DITA2]: DITA foreslår, at referencen bliver til Leverancebeskrivelsen. Punktet anses for væsentligt. Leveranceforpligtelsen i henhold til kontrakten gælder i forhold til Leverancebeskrivelsen. Særligt i agile projekter, bør den ydelsesbeskrivende dokumentation, som fejl vurderes i forhold til, omfatte de dokumenter, der udarbejdes og godkendes undervejs.

Fejlliste

Liste over Fejl, der konstateres i forbindelse med en prøve, jf. punkt 7.2.1.

Kommentar [DITA3]: Hvorfor definere to ord synonymt i stedet for blot at anvende det ene? Konstruktionen er som i K02, men ikke umiddelbart forklarlig.

Forretningsmæssige Mål og Behov

Kundens særlige Forretningsmæssige Mål og Behov angivet i Bilag 3a.i og som konkret udtrykt i Kundens Behovsopgørelse, herunder ved detailspecificeringen af kravene i forbindelse med planlægningen af de enkelte iterationer.

God it-skik

En af it-branchen alment accepteret god udførelse inden for et bestemt område.

Ibrugtagning

Den dag, hvor Kunden tager en Delleverance i brug til daglig afvikling af sine forretningsmæssige opgaver.

Installationsdag

Den dag, hvor Leverandøren over for Kunden godtgør, at eventuelt udstyr, der indgår i en Delleverance, er tilsluttet i funktionsdygtig stand hos Kunden, og hvor licenser til Programmel på det aftalte udstyr er tilgængelige, jf. punkt 7.3.

Interne Test

Interne Test er en indarbejdet del af den agile proces. Interne Test foretages løbende i forbindelse med udviklingsprocessen som led i hver enkelt Iteration med henblik på at teste, om de fastlagte acceptkriterier til ydelserne omfattet af de enkelte Iterationer er opfyldt.

Iterationer

Forholdsvis korte projekttrin. Varigheden aftales Parterne imellem som et led i anvendelse af den Agile Metode. En Iteration afsluttes med en Intern Test.

Kommentar [DITA4]: Dette er beskrivende og ikke definerende. Bør løses ved metoden og ikke ved kontrakten.

Kontrakten

Denne Kontrakt med bilag og alle senere ændringer og tillæg.

Kravliste

Liste over Kundens udarbejdede krav til Leverancen i prioriteret rækkefølge, jf. Bilag 3a.ii.

Kundespecifikt Programmel

Programmel, der ikke i Bilag 3 rubriceres som Standardprogrammel.

Leverancen

Alle ydelser omfattet af Kontrakten, der skal leveres af Leverandøren senest ved Overtagelse af den sidste Delleverance i Projektet. Dette omfatter bl.a. Leverandørens ledelse af Projektet, rådgivning, styring af ressourceforbrug, rapportering, kvalitetssikring, Programmel, udstyr, Dokumentation, implementering, udannelse og øvrige ydelser, der skal leveres senest ved Overtagelse. Drift samt vedligeholdelse og support er ikke en del af Leverancen, selvom den eventuelt udføres forud for Overtagelse.

Leverancebeskrivelse

Ved Kontraktens indgåelse udgøres Leverancebeskrivelsen af Kundens Behovsopgørelse og Leverandørens Overordnede Løsningsbeskrivelse. Leverancebeskrivelsen justeres løbende i forbindelse med Projektets gennemførelse som et led i anvendelsen af den Agile Metode, jf. punkt 5 og punkt 6.

Leveranceplan

Plan over de aktiviteter og opgaver, som Parterne fastlægger, skal udføres i en Delleverance. Leveranceplanen udgør en del af Bilag 1.

Mangel

Der foreligger en Mangel i det leverede, såfremt den i en Delleverance leverede del af Leverancen ikke opfylder de i Kravlisten (dog bortset fra Øvrige Krav som er bortfaldet inden Overtagelse) og Kontrakten i øvrigt fastsatte forpligtelser, herunder de af Leverandøren givne garantier, eller i øvrigt ikke har den kvalitet eller fungerer, som Kunden med føje kunne forvente på grundlag af Kontrakten, eller såfremt God it-skik ikke er overholdt, medmindre der er tale om bagatelagtige forhold. Se tillige definitionen af Fejl.

Der foreligger en **Mangel** i relation til vedligeholdelse og eventuel Drift, såfremt Leverandørens ydelser ikke opfylder de i Kontrakten fastsatte krav, herunder kravene til servicemål og de af Leverandøren givne garantier, eller såfremt God it-skik ikke er overholdt, og forudsat, at der ikke er tale om bagatelagtige afvigelser.

Kommentar [DITAS]: Hvis de to begreber skal anvendes synonymt, så bør det gøres konsekvent.

Meddelelse

Skriftlig kommunikation afgivet i overensstemmelse med punkt 35.2 eller meddelelse givet på styregruppemøde, som fremgår af godkendt referat.

Offentlig Institution

Ministerier, styrelser, statsvirksomheder, selvstændige offentlige virksomheder (SOV), kommuner, regioner, offentlige forvaltningssubjekter, kommunale virksomheder, råd og nævn samt selvejende institutioner, hvis drift i det væsentlige finansieres med offentlige midler. Statslige aktieselskaber samt aktieselskaber med kommunal deltagelse er ikke omfattet.

Omfang

Leverancens Omfang udgøres af den fastlagte afgrænsning af de ydelser, der skal leveres i Projektet, jf. Bilag 3, samt af eventuelle aftalte Egentlige Ændringer og bestilte Optioner. Afgrænsningen foretages med udgangspunkt i Kundens Behovsopgørelse (Bilag 3a), og de heri indeholdte (Bilag 3a.i) Forretningsmæssige Mål og Behov.

Optioner

En ret for Kunden til, til de i Kontrakten fastsatte priser og øvrige vilkår, at kræve opfyldelse af yderligere krav end de i Kravlisten anførte ved inddragelse af de i Bilag 3 beskrevne krav eller yderligere funktionaliteter i den agile proces. De i Bilag 3 beskrevne Optioner kan bestilles til levering samtidig med og som en del af Leverancen eller som en Selvstændig Opgave.

Overordnede Løsningsbeskrivelse

Leverandørens overordnede beskrivelse af, hvorledes Leverandøren vil opfylde Kundens Behovsopgørelse. Leverandørens Overordnede Løsningsbeskrivelse indeholder risikologgen.

Overtagelse

Den dag hvor Leverandøren består overtagelsesprøven for en Delleverance eller Selvstændig Opgave, forudsat at Kunden efterfølgende skriftligt godkender overtagelsesprøven for Delleverancen/den Selvstændige Opgave, eller Kunden tager hele eller dele af en Delleverance uberettiget i brug, jf. punkt 13.2.

Parterne

Ved Parterne forstås Kunden og Leverandøren og ved Part en af disse.

Programmel

Består af Kundespecifikt Programmel og/eller Standardprogrammel. Omfatter også grænseflader.

Projektet

Det af Kontrakten omfattede projekt vedrørende Leverancen samt drift, vedligeholdelse og support, jf. punkt 3.

Projektleder

Samarbejdsorganisationens projektleder, jf. Bilag 7.

Projektplan

Plan over de aktiviteter og opgaver, som Parterne fastlægger, skal udføres i Projektet som helhed. Projektplanen udgør en del af Bilag 1.

Release

En mindre opdatering af Standardprogrammel eller Kundespecifikt Programmel, herunder fejlrettelser. Almindeligvis kendetegnet ved, at identifikationsnummeret for Programmet ændres med en decimal (f.eks. fra 5.0 til 5.1).

Selvstændig Opgave

Optioner eller Egentlige Ændringer som ikke afprøves som en del af en Delleverance.

Standardprogrammel

Programmel der i Bilag 3 rubriceres som Standardprogrammel, idet det hverken er tilpasset, tilrettet eller udviklet specielt til Kunden i forbindelse med Leverandørens opfyldelse af Kontrakten.

Standardvedligeholdelses- og Standardudviklingsværktøjer

Vedligeholdelses- og udviklingsværktøjer, som er almindeligt tilgængelige på det danske marked på sædvanlige kommercielle vilkår.

Systemdokumentation

Beskrivelse af Leverancen rettet mod driftspersonale, udviklere og andre medarbejdergrupper, der har behov for indsigt i arkitektur og kode med henblik på at kunne ændre parametre, rette, vedligeholde og/eller driftsafvikle Programmet.

Tidsplanen

Ved Tidsplanen forstås en samlet tidsplan for Projektet, jf. Bilag 1.

Tredjeparts Standardprogrammel

Standardprogrammel produceret af tredjepart.

Version

En opdatering der indeholder væsentligt ændret funktionalitet. Almindeligvis kendetegnet ved, at hovednummeret for versionen ændres (f.eks. fra 5.1 til 6.0).

Øvrige Krav

Krav (funktionelle og non-funktionelle) angivet i Kundens Kravliste (Bilag 3a.ii) som ikke udgør Absolutte Krav.

Kommentar [DITA6]: Denne definition går igen fra tidligere K-kontrakter, men virker forældet for markedet. Endvidere bemærker vi, at de steder i kontrakten, hvor Versioner og Releases anvendes (punkter 4 og 15.1) gælder der samme vilkår for de to begreber.

2. Baggrund og formål

2.1 Indledning

Kontrakten regulerer Leverandørens og Kundens rettigheder og forpligtelser i forbindelse med gennemførelse af et større it-projekt (Projektet) hos Kunden.

Gennemførelsen af Projektet vil ske med hovedvægt på Leverandørens udviklings- og implementeringsydelser og i nær sammenhæng med Leverandørens rådgivning og ledelse af Projektet.

Projektet gennemføres som et agilt forløb under anvendelse af den Agile Metode.

2.2 Baggrund, formål samt beskrivelse af Leverancen

[Beskriv baggrunden for indgåelse af Kontrakten, herunder baggrunden for at tilrettelægge Projektet under anvendelse af en agil metode, og Kundens formål med Projektet, herunder vigtige forretningsmæssige mål og behov.]

3. Leverancen

3.1 Omfang

Leverandøren skal levere de ydelser, der er beskrevet i Leverancebeskrivelsen (Bilag 3), herunder aftalte Egentlige Ændringer og bestilte Optioner.

Leverancens Omfang kan alene ændres inden for de rammer og i overensstemmelse med de principper, der er forudsat og beskrevet i punkt 6.3 og punkt 14.

3.2 Leverandørens leveranceansvar

3.2.1 Generelt

Det overordnede leveranceansvar påhviler Leverandøren, idet Kunden dog har et medansvar for Projektets gennemførelse. Kunden er således forpligtet til at deltage aktivt i Projektet som beskrevet i Kontrakten, jf. punkt 10, Bilag 7 og Bilag 9.

3.2.2 Leverancer

Leverandøren skal levere ydelser, der besidder de egenskaber og opfylder de krav, der fremgår af Kontrakten, herunder navnlig Leverancebeskrivelsen (Bilag 3) samt

de ændringer der aftales undervejs, jf. punkt 6. Ydelserne skal være egnet til at understøtte Kundens Forretningsmæssige Mål og Behov. Leverede ydelser omfatter også bestilte Optioner, jf. punkt 14.

Leverandøren skal levere aftalte leverancer i form af testede og af Kunden godkendte Delleverancer. Hver Delleverance omfatter de af en eller flere gennemførte Iterationer omfattede leverancer, som opfylder et eller flere af Kundens krav. Det nærmere indhold af de enkelte Delleverancer, herunder hvilke dele af Leverancen der skal tilvejebringes i de pågældende Delleverancer og eventuelle Afhængigheder mellem disse, er specificeret i Bilag 3.

Leverandøren er forpligtet til som minimum at levere sådanne leverancer, der opfylder de krav i Kravlisten (Bilag 3a.ii), som er angivet som Absolutte Krav, og skal bestræbe sig på at levere så mange af de Øvrige Krav som muligt. Kunden kan således ikke nægte at godkende en prøve med henvisning til manglende opfyldelse af Øvrige Krav.

3.2.3 Ledelse af Projektet

Leverandøren skal forestå ledelsen af Projektet under forudsætning af Kundens aktive deltagelse, jf. punkt 3.2.1.

Ledelsen af Projektet sker som nærmere beskrevet i Bilag 7.

3.2.4 Rådgivning

Leverandøren skal løbende rådgive Kunden om, hvorledes Leverancens egnethed i forhold til Kundens Forretningsmæssige Mål og Behov bedst sikres. Leverandørens rådgivning skal således sikre, at Projektet løbende udmønter sig i leverancer med forretningsmæssig værdi for Kunden. Leverandøren skal herunder rådgive Kunden om ny teknologi eller nye løsninger, som har betydning for Leverandørens ydelser, herunder hvorledes Leverandøren kan løse Kundens behov. Rådgivningen skal endvidere sikre, at Kunden er eller burde være opmærksom på de med Kundens valg forbundne konsekvenser og risici, herunder dels i relation til, hvorledes Kundens Forretningsmæssige Mål og Behov kan opfyldes i efterfølgende Iterationer, dels i relation til Kundens licensaftaler, jf. Bilag 16.

Indholdet af Leverandørens rådgivning af Kunden er nærmere beskrevet i Bilag 7.

3.2.5 Styring af ressourceforbrug

Leverandøren har det overordnede ansvar for styring af ressourceforbrug.

Leverandøren skal i den forbindelse sikre, at Projektet kan gennemføres i overensstemmelse med det i Tidsplanen (Bilag 1) angivne og inden for det fastlagte vederlag for den samlede Leverance.

3.2.6 Rapportering

Leverandøren skal løbende rapportere om og forelægge status for Projektet for Kunden. Leverandøren skal i den forbindelse stille en oversigt til rådighed, der på løbende basis, som nærmere angivet i Bilag 7, illustrerer status og fremdrift for Projektet.

Rapportering skal ske i overensstemmelse med retningslinjerne fastlagt i Bilag 7.

3.2.7 Kvalitetssikring

Leverandøren er forpligtet til at opretholde en kvalitetssikring under Leverancens udførelse, der opfylder kravene i Bilag 3 og God it-skik.

3.3 Tredjeparts Standardprogrammel

Leverandøren har som en del af Leverancen valgt at basere *[en del af]* sine leverancer på Tredjeparts Standardprogrammel som nærmere angivet i Leverancebeskrivelsen (Bilag 3).

3.4 Udstyr

Leverandøren skal levere det udstyr, der er angivet i Leverancebeskrivelsen (Bilag 3) eller som i øvrigt er nødvendigt for, at Kontraktens krav kan opfyldes.

3.5 Dokumentation

Leverandøren skal levere den Dokumentation, der er nødvendig for at udnytte Leverancen, herunder Systemdokumentation for de tekniske grænseflader i Leverancen. Endvidere skal Leverandøren levere den Dokumentation til Kunden, der er nødvendig for, at tredjemand på rimelige og sædvanlige vilkår kan varetage Drift og udføre vedligeholdelse af Programmel og udstyr samt ændring af Kundespecifikt Programmel og eventuelt af Standardprogrammel i henhold til Kontraktens øvrige bestemmelser.

Dokumentationen skal udarbejdes løbende i forbindelse med de enkelte Iterationer og udgør en del af de aftalte Delleverancer.

Metoden, hvorefter Dokumentation udarbejdes, fremgår af Bilag 4. I Bilag 4 er specificeret de nærmere krav til Dokumentation, herunder Dokumentation for de tekniske grænseflader samt den Dokumentation Leverandøren skal levere ved overtagelsesprøven eller andre prøver.

Dokumentationen skal udformes i overensstemmelse med God it-skik og opfylde de i Kontrakten fastsatte krav, herunder i Bilag 4.

Brugerdokumentation skal foreligge på dansk, og øvrig Dokumentation skal foreligge på dansk eller engelsk, medmindre andet er angivet i Bilag 4. Dokumentation kan i sædvanligt omfang stilles til rådighed for Kunden som en integreret del af det relevante Programmel eller som online-dokumentation, herunder ved at Leverandøren anviser en web-adresse eller lignende, hvorigennem

Kunden kan få adgang til Dokumentationen.

Leverandøren skal i takt med iværksættelse af Agile Tilpasninger og Egentlige Ændringer ændre den leverede Dokumentation, så denne fortsat opfylder de i nærværende punkt stillede krav.

3.6 Konvertering

Såfremt Leverandøren skal konvertere data eller tilbyder dette som en Option, fremgår kravene hertil af Bilag 3, herunder format, medie mv. for data, som skal konverteres. I Bilag 3 er tillige angivet fristen for udnyttelse af en eventuel Option.

Leverandøren skal i forbindelse med indsættelsen af data etablere de nødvendige optællinger, afstemninger mv. til verificering af, at startdata er korrekte.

Kunden er ansvarlig for kvaliteten og tilstedeværelsen af oprindelige data i aftalt format, jf. Bilag 3, samt for at dette stilles til rådighed for Leverandøren.

3.7 Uddannelse

Leverandøren skal levere den i Bilag 3 beskrevne uddannelse til Kundens medarbejdere.

3.8 Øvrige ydelser

Ud over det anførte i punkt 3.1 - punkt 3.7 skal Leverandøren ved opfyldelse af Kontrakten levere de øvrige ydelser, der er angivet i Leverancebeskrivelsen, jf. Bilag 3.

4. Kundens it-miljø

De dele af Kundens it-miljø, der har betydning for Leverancen samt vedligeholdelse og eventuel Drift af Leverancen, er beskrevet i Bilag 2.

Leverandøren har i ~~Bilag 2~~Bilag 2 angivet eventuelle krav til ændringer i Kundens it-miljø, herunder behov for yderligere licenser, opgraderinger mv., som forudsætning for at opfylde kravene i Kontrakten eller som forudsætning for de i punkt ~~6.26.2~~ angivne muligheder for at foretage Agile Tilpasninger inden for det aftalte omfang eller de i ~~Bilag 3~~Bilag 3 angivne muligheder for at foretage Egentlige Ændringer.

Formateret: Skriftfarve: Sort

Formateret: Skriftfarve: Sort

Formateret: Skriftfarve: Sort

Leverandøren opdaterer ~~Bilag 2~~Bilag 2, herunder angiver eventuelle supplerende krav til ændringer i Kundens it-miljø, i det omfang afklarings- og planlægningsfasen giver anledning hertil, jf. punkt ~~5.1.15.4.4~~. Kunden skal herefter inden for fem Arbejdsdage skriftligt meddele, om dette kan godkendes. Parterne aftaler i samme forbindelse, om Kunden selv forestår de nødvendige anskaffelser, eller om Leverandøren skal levere disse. Projektplanen skal i den forbindelse tage

højde for, hvornår sådanne supplerende anskaffelser skal være installeret i Kundens it-miljø.

Parterne skal i øvrigt under Projektet i fællesskab i forbindelse med planlægningen af Leverancens forløb sikre, at eventuelle behov for ændringer i eller opgradering af Kundens it-miljø samt eventuelle problemer med Kundens it-miljø kan konstateres på det tidligst mulige tidspunkt i Projektet.

Såfremt der, som led i Projektet opstår behov for ændring af kravene til Kundens it-miljø, er Leverandøren forpligtet til at rådgive Kunden herom. Det påhviler samtidig Leverandøren at foreslå den fornødne tilretning af [Bilag 2](#) i overensstemmelse med proceduren i punkt 6.

Formateret: Skriftfarve: Sort

Leverandøren er forpligtet til straks at give Kunden besked, hvis der konstateres fejl i eller problemer med Kundens it-miljø, der har betydning for Leverandørens opfyldelse af kravene i Kontrakten. Leverandøren er samtidig forpligtet til at anvise Kunden nødvendige tiltag til afhjælpning heraf, således at Leverancen i videst muligt omfang ikke forsinkes.

Såfremt Leverandørens krav til Kundens it-miljø er opfyldt, skal Leverancen samt udførelse af vedligeholdelse og eventuel Drift være tilstrækkelig til sammen med Kundens it-miljø og Kundens deltagelse, jf. punkt 10, at opfylde kravene i Kontrakten. Det er en forudsætning herfor, at der ikke i Kundens it-miljø forekommer fejl eller ikke opfyldte forudsætninger, jf. Bilag 2, der har betydning for Leverandørens opfyldelse af kravene i Kontrakten. Såfremt Kundens it-miljø ikke opfylder disse krav, frigøres Leverandøren fra at opfylde krav til Leverancen, vedligeholdelse eller eventuel Drift, i det omfang det er begrundet i Kundens manglende opfyldelse af Leverandørens forudsætninger som angivet i Bilag 2.

Kunden må forvente, at Leverandørens vedligeholdelsesforpligtelser efter udløb af garantiperioden forudsætter, at Kunden har et tidssvarende it-miljø. Leverandøren forpligter sig til at angive nye krav og beskrivelser senest samtidig med, at nye Versioner eller Releases tilbydes installeret hos Kunden. Såfremt Parterne ikke kan opnå enighed om den løbende udvikling af it-miljøet, iværksættes proceduren beskrevet i punkt 36.3.

5. Leverancens udførelse

5.1 Leverancens påbegyndelse

5.1.1 *Iværksættelse af en afklarings- og planlægningsfase*

Umiddelbart efter Kontraktens indgåelse og i overensstemmelse med Tidsplanen (Bilag 1) iværksætter Parterne i fællesskab en afklarings- og planlægningsfase omfattende alle dele af Leverancen, hvor det videre forløb for levering af Leverancen overordnet tilrettelægges.

Parterne er gensidigt forpligtede til aktivt at deltage i afklarings- og planlægningsfasen og til at bidrage til en konstruktiv dialog om den nærmere tilrettelæggelse af Leverancen, herunder deltage i analyser, workshops og demonstrationer mv. Aktiviteterne i fasen er nærmere beskrevet i Bilag 1, Bilag 3 og Bilag 7.

Såfremt Kunden i forbindelse med kontraktunderskrivelsen bestiller en eller flere Optioner til levering samtidig med og som en del af Leverancen, indgår disse Optioner i afklarings- og planlægningsfasen.

Parterne drøfter Kundens Behovsopgørelse, herunder Kundens prioritering af krav i Kundens Kravliste (Bilag 3a.ii). Det påhviler Kunden løbende at holde Kundens behovsopgørelse, herunder Kundens Kravliste, opdateret, jf. Bilag 5, punkt 5.

Endvidere gennemgår og præciserer Parterne Tidsplanen (Bilag 1) og foretager i fællesskab og under Leverandørens ledelse en planlægning af Projektets videre forløb i form af en overordnet plan for Projektets Delleverancer, herunder den første Delleverances indhold af Iterationer. Kunden foretager en foreløbig prioritering af krav og aktiviteter i den første Delleverances Iterationer.

Parterne foretager yderligere en detaljeret planlægning af aktiviteter og opgaver i den førstkomende Iteration, jf. punkt 5.2.1.

Parterne foretager i fællesskab en vurdering af de risici, der kan have betydning for Projektets gennemførelse, og Leverandøren foretager på baggrund heraf en opdatering af risikologgen (Bilag 3b). Leverandøren opdaterer løbende risikologgen efter retningslinjerne i Bilag 3b.

Leverandøren fremlægger en detaljeret opdatering af Tidsplanen (Bilag 1) og udarbejder i den forbindelse en Projektplan og Leveranceplan for de aktiviteter og opgaver, som, Parterne har aftalt, skal udføres henholdsvis i Projektet og de enkelte Delleverancer samt en Aktivitetsplan for den førstkomende Iteration, jf. punkt 5.2.1. Endvidere fremlægger Leverandøren opdaterede versioner af de øvrige bilag, der måtte have været genstand for ændringer/suppleringer under afklarings- og planlægningsfasen.

Kunden skal herefter inden for fem Arbejdsdage skriftligt meddele, om de opdaterede bilag, herunder Projekt-, Leverance- og Aktivitetsplanerne kan godkendes.

Gennemførelse af afklarings- og planlægningsfasen fritager ikke Leverandøren for ansvaret for, at Leverancen opfylder Kundens Absolutte Krav og de forpligtelser, der følger af Kontrakten i øvrigt.

5.1.2 Overordnede vederlags- og tidsestimater

Leverandøren skal i afklarings- og planlægningsfasen udarbejde overordnede vederlags- og tidsestimater ved brug af den i Bilag 14 angivne metode for udførelse af de enkelte Iterationer. Leverandøren skal sammenholde disse estimater med det fastlagte vederlag samt de aftalte leveringstidspunkter for de enkelte Delleverancer og den samlede Leverance.

5.1.3 Etablering af udviklings- og testmiljø

Til brug for Projektets gennemførelse etableres et udviklingsmiljø. Såfremt det fremgår af Leverancebeskrivelsen (Bilag 3), etableres endvidere et testmiljø. Miljøet/miljøerne er beskrevet i Bilag 2.

Tidspunkt og sted for etablering af miljøet/miljøerne fremgår af Tidsplanen (Bilag 1). Tilsvarende er Parternes respektive ansvar ved tilvejebringelse, Drift og vedligeholdelse af miljøet/miljøerne samt ejerskab hertil ved ophør af Parternes samarbejde beskrevet i Bilag 2.

I det omfang, miljøet/miljøerne skal etableres hos Kunden, skal Kunden sørge for at udføre de efter Leverandørens anvisninger fornødne forberedelser og for, at krav til it-miljø er opfyldt, inden for de i Tidsplanen (Bilag 1) fastsatte frister. Frist for Kundens modtagelse af Leverandørens anvisninger fremgår af Bilag 2.

Parterne må ikke benytte miljøet/miljøerne til andre formål end gennemførelse af nærværende Projekt, medmindre andet er fastlagt, jf. Bilag 2.

Miljøet/miljøerne opretholdes indtil Overtagelse af den sidste Delleverance med mindre andet er anført i Bilag 2.

5.2 Leverancens udvikling

5.2.1 Udvikling i Iterationer

Umiddelbart forinden hver enkelt Iterations påbegyndelse skal Parterne gennemgå Kravlisten med henblik på at foretage en evaluering og detaljeret planlægning af aktiviteter og opgaver, herunder prioritering af krav i den forestående Iteration. Parterne foretager fastlæggelsen på baggrund af erfaringer fra eventuelle tidligere Iterationer og inden for de overordnede rammer af Leveranceplanen.

Parterne skal ved planlægningen af den enkelte Iteration bestræbe sig på at opnå en passende kombination af Absolutte og Øvrige Krav således, at det sikres, at Absolutte Krav opfyldes, og at så mange som muligt af Kundens Øvrige Krav færdiggøres i den pågældende Delleverance. Såfremt dette er nødvendigt for at sikre, at Absolutte Krav opfyldes, er Leverandøren berettiget til at kræve, at Absolutte Krav medtages i en Iteration eller at Øvrige Krav udelades.

Som led i planlægningen af den kommende Iteration fastlægger Parterne acceptkriterier til de krav, som er omfattet af den pågældende Iteration. Acceptkriterierne fastlægges i overensstemmelse med retningslinjerne i Bilag 6.

På baggrund af Parternes planlægning skal Leverandøren udarbejde en Aktivitetsplan for de aktiviteter og opgaver, som, Parterne har aftalt, skal udføres i den forestående Iteration. I overensstemmelse med den i Bilag 14 angivne metode udarbejder Leverandøren et detaljeret Vederlags- og tidsestimater for Iterationen.

Igangsættelse af en Iteration kan først påbegyndes, når Kunden har godkendt forslag til Aktivitetsplan samt Leverandørens Vederlags- og tidsestimater for Iterationen. Kunden skal uden ugrundet ophold godkende sådanne forslag. Planlægning af en forestående Iteration og Kundens godkendelse af Aktivitetsplan samt Vederlags- og tidsestimater herfor skal foreligge inden den foregående Iteration slutter.

5.2.1.1 Manglende opfyldelse af krav inden for Vederlags- og tidsestimater

Det påhviler Leverandøren løbende at foretage opfølgning i forhold til det afgivne Vederlags- og tidsestimater for en Iteration. Såfremt der er risiko for, at opfyldelse af et eller flere af de af Iterationen omfattede krav ikke kan ske inden for estimatet, skal Leverandøren straks underrette Kunden skriftligt herom. Underretningen skal indeholde en nærmere redegørelse for årsagen til den forventede ikke-opfyldelse.

Ved Meddelelse om forventet ikke-opfyldelse af et eller flere krav skal Kunden beslutte, hvorledes der skal forholdes med de ikke-opfyldte krav. Leverandøren er forpligtet til at rådgive Kunden herom.

Såfremt Kunden ikke træffer anden beslutning, jf. umiddelbart nedenfor, indgår de ikke-opfyldte krav på ny i Kundens Kravliste og i planlægningen af de efterfølgende Iterationer. Kunden skal herefter foretage en ændret prioritering af de af Delleverancen omfattede krav. Forestår der ikke efterfølgende Iterationer, bortfalder Øvrige Krav.

Kunden kan beslutte, at et eller flere af de ikke-opfyldte krav bortfalder. Beslutning om bortfald af Øvrige Krav udgør en Agil Tilpasning og skal ske efter retningslinjerne i punkt 6.2. Beslutning om bortfald af Absolutte Krav udgør en Egentlig Ændring og skal ske efter retningslinjerne i punkt 6.3.

Kunden kan beslutte, at Vederlags- og tidsestimater for Iterationen henholdsvis forhøjes og forlænges. En sådan beslutning udgør en Agil Tilpasning og skal ske efter retningslinjerne i punkt 6.2. Beslutningen medfører ikke, at det fastlagte vederlag og det aftalte leveringstidspunkt for Delleverancen kan overskrides.

5.2.2 Interne Test

Hver enkelt Iteration afsluttes med Leverandørens demonstration for Kunden af det færdige arbejde samt en Intern Test i testmiljøet af den del af Leverancen, som

Leverandøren angiver som klar til levering. Interne Test gennemføres i overensstemmelse med bestemmelserne i punkt 7.1.

6. Ændringer

6.1 Generelt

6.1.1 Ændringsanmodninger

Efter Kontraktens underskrivelse kan anmodning om ændringer fremsættes efter nedenstående retningslinjer. I afklarings- og planlægningsfasen fastsætter Kontraktens punkt 5.1.1 dog en særlig frist for godkendelse af de i forbindelse med afklarings- og planlægningsfasen opdaterede bilag på fem Arbejdsdage.

En ændringsanmodning kan fremsættes i form af en Agil Tilpasning, jf. punkt 6.2, eller som en Egentlig Ændring, jf. punkt 6.3.

Ved modtagelse af en ændringsanmodning fra Kunden skal Leverandøren foretage en vurdering af, om ændringsanmodningen skal behandles som en Agil Tilpasning i overensstemmelse med retningslinjerne beskrevet i punkt 6.2 eller som en Egentlig Ændring efter retningslinjerne beskrevet i punkt 6.3.

Leverandøren skal uden ugrundet ophold efter modtagelse af ændringsanmodningen meddele Kunden sin vurdering.

6.1.2 Tvister

Såfremt Kunden er uenig i Leverandørens vurdering af kategorisering af en ændring, og kan Parterne ikke opnå enighed herom, iværksættes proceduren beskrevet i punkt 36.3. Indtil der er truffet afgørelse om kategorisering af ændringsanmodningen, skal Leverandøren behandle anmodningen som kategoriseret af Kunden.

6.2 Agile Tilpasninger

6.2.1 Omfattede tilpasninger

Ved Agile Tilpasninger skal i Kontrakten forstås de ændringer, der foretages ved brug af den Agile Metode som beskrevet i punkt 5, jf. Bilag 7, og som ligger inden for rammerne af Leverancens Omfang, jf. punkt 3.1.

Agile Tilpasninger foretages som et led i Leverancens udvikling på daglig basis og kan være initieret af begge Parter.

Som Agile Tilpasninger anses følgende former for ændringer:

- Kundens ændrede prioritering af Øvrige Krav i Kundens Kravliste (Bilag 3a.ii)
- Tilføjelse samt fravalg af Øvrige Krav i Kundens Kravliste (Bilag 3a.ii)

Kommentar [DITA7]: Vanskeligt håndterbar sontring og en del af gevinsten ved agil, at elementer som dette undgås. Der henvises endvidere til høringssvarets punkt 1.5 og kommentaren til punkt 6.3.1 nedenfor.

- Kundens ændrede prioritering af opfyldelse af krav (inklusive Absolutte Krav) i en Iteration samt fravalg af opfyldelse af krav i Iterationen
- Kundens overførelse af Øvrige krav fra opfyldelse i en Delleverance til opfyldelse i en anden
- Ændring af tids- og vederlagsestimater for de enkelte Iterationer, jf. punkt 5.1.2.

6.2.2 *Tilpasningsprocedure*

Agile Tilpasninger skal løbende dokumenteres på skriftligt grundlag efter retningslinjerne i Bilag 5 og skal være underskrevet af begge Parter.

6.2.3 *Bemyndigelse*

Aftale om Agile Tilpasninger kan alene indgås af de i Bilag 8 og Bilag 9 angivne personer.

6.3 *Egentlige Ændringer*

6.3.1 *Generelt*

Aftale om Egentlige Ændringer kan ikke indgås, hvis aftalen er udtryk for en genforhandling af Kontraktens grundlæggende elementer.

På kontraktindgåelsestidspunktet er det forudsat, at det fastlagte vederlag for den samlede Leverance kan ændres ved Egentlige Ændringer med op til [...]%. Det er endvidere forudsat, at de aftalte leveringstidspunkter for Leverancen som følge heraf tilsvarende kan ændres med samlet op til [...] Arbejdsdage. Heri ligger ikke en ret for Parterne til at kræve en Egentlig Ændring foretaget.

Aftale om Egentlige Ændringer gennemføres efter proceduren beskrevet i dette punkt 6.3 og Bilag 5.

Der kan i den overordnede tidsplan (Bilag 1) være angivet perioder, inden for hvilke Kunden er afskåret fra at fremsætte ændringsanmodninger.

6.3.2 *Omfattede ændringer*

Ved Egentlige Ændringer skal i Kontrakten forstås de ændringer, der ikke er omfattet af de i punkt 6.2.1 nævnte Agile Tilpasninger.

Ved Egentlige Ændringer anses altid følgende former for ændringer:

- Udvidelse af Leverancens Omfang
- Kundens ændrede prioritering af et Absolut Krav til et Øvrigt Krav og omvendt i Kundens Kravliste (Bilag 3a.ii)
- Kundens fravalg eller tilvalg af et Absolut Krav i Kundens Kravliste (Bilag 3a.ii)

Kommentar [DITA8]: Er en uhensigtsmæssig bestemmelse. Uklart hvad konsekvensen er, hvis parterne gør det alligevel. "Grundlæggende elementer" og praksis vedrørende dette er komplekst udbudsretligt stof, som projektet ikke bør eller kan forholde sig til. Det er den offentlige kunde, som er udbudsretligt pligtsubjekt og nærmest til at afværge risikoen.

- Kundens overførelse af et Absolut krav fra opfyldelse i en Delleverance til opfyldelse i en anden
- Ændring af det fastlagte vederlag for en Delleverance og/eller den samlede Leverance
- Ændring af de aftalte leveringstidspunkter for en Delleverance og/eller den samlede Leverance
- Øvrige kontraktuelle ændringer. Sådanne ændringer kan f.eks. vedrøre ændring i valg af Agil Metode eller ændring i anvendt afregningsmetode.

6.3.2.1 Udvidelse af Leverancens Omfang til levering som en del af Leverancen

Såfremt det i Bilag 3 er angivet, at Egentlige Ændringer til Leverancens Omfang kan bestilles til levering samtidig med og som en del af Leverancen, og Kunden ved Meddelelse bestiller inden for de i Bilag 3 angivne frister herfor, bliver den Egentlige Ændring en del af Leverancen og skal i enhver henseende behandles, som om den oprindeligt var indgået i Kontrakten som en del af Leverancen, herunder med hensyn til afprøvning, Overtagelse og vederlag, medmindre andet er angivet i Bilag 3.

De af den Egentlige Ændring omfattede krav indgår herefter i Kravlisten på linje med de allerede i Kravlisten indeholdte krav. Den Egentlige Ændring indgår således som et led i Projektet ved den detaljerede planlægning af de enkelte Delleverancer og Iterationer.

6.3.2.2 Udvidelse af Leverancens Omfang til levering som en Selvstændig Opgave

Ved bestilling af Egentlige Ændringer til Leverancens Omfang, som ikke bestilles som en del af Leverancen, sker sådan levering som en Selvstændig Opgave.

For en sådan Selvstændig Opgave gælder samme krav til afprøvning, garantier, bod, vedligeholdelse og support samt eventuel Drift, som er gældende for Leverancen, medmindre andet er angivet i Kontrakten.

Leverandøren er herefter forpligtet til at udvikle og implementere de af den Egentlige Ændring omfattede krav under anvendelse af den Agile Metode (Bilag 7) og i overensstemmelse med det i punkt 5.2 anførte.

Ved opgørelse af bod, erstatning mv. sker dette på baggrund af det aftalte vederlag for den Selvstændige Opgave, og eventuelle garantisvigt eller anden form for misligholdelse relateret til disse opgaver behandles uafhængigt af Leverancen i øvrigt.

6.3.3 Ændringsprocedure

6.3.3.1 Kundens fremsættelse af anmodning om Egentlige Ændringer

Ændringsanmodninger omfattende Egentlige Ændringer, jf. punkt 6.3, skal fremsendes skriftligt til Leverandøren. Hvis ændringsanmodningen forudsætter ændringer i Kundens Behovsopgørelse, skal ændringsanmodningen tillige være vedlagt ændringsforslag til Kundens Behovsopgørelse.

Leverandøren skal uden ugrundet ophold og senest [10] Arbejdsdage efter modtagelsen skriftligt meddele, om ændringsanmodningen kan imødekommes. Hvis ændringsanmodningen forudsætter ændringer til Kontraktens bilag, skal Leverandøren samtidig fremsende et ændringsforslag herom.

Såfremt Leverandøren påviser, at ændringsanmodningen af væsentlige tekniske eller funktionsmæssige hensyn ikke kan gennemføres, er Leverandøren ikke forpligtet til at efterkomme ændringsanmodningen. Dette gælder dog ikke Egentlige Ændringer, der ved Kontraktens underskrivelse er angivet i Bilag 3.

Senest [5] Arbejdsdage efter ændringsforslagets modtagelse skal Kunden skriftligt meddele Leverandøren, om Kunden ønsker den Egentlige Ændring foretaget, idet forslaget i modsat fald bortfalder. Såfremt Kunden kan godkende den Egentlige Ændring, indarbejdes denne i Kontrakten i overensstemmelse med punkt 35.3.

Såfremt Kunden ikke ønsker den Egentlige Ændring foretaget, er Leverandøren berettiget til et rimeligt vederlag for udarbejdelsen af ændringsforslaget opgjort efter dokumenteret medgået tid og til de i Bilag 14 anførte timepriser.

6.3.3.2 Leverandørens fremsættelse af ændringsanmodning

Leverandøren kan inden for rammerne af sin rådgivning til Kunden, jf. afsnit 3.2.4, foreslå Kunden at fremsætte ændringsanmodninger.

6.4 Ændringer uden Leverandørens samtykke

Såfremt Kunden uden Leverandørens samtykke foretager ændring i Leverancen eller i Kundens it-miljø, Programmel eller udstyr, der ikke er beskrevet i Kontrakten, og dette øver betydende indflydelse på Leverancens rette funktioner, er Leverandøren berettiget til for fremtiden at kræve sig fritaget for enhver forpligtelse i relation til Leverancen, herunder afhjælpning af Fejl, udførelse af vedligeholdelse og support samt eventuel Drift, i den udstrækning det er rimeligt begrundet som følge af den foretagne ændring.

Genskaber Kunden den oprindelige situation, genopstår Leverandørens forpligtelser. Leverandøren er berettiget til at kontrollere, at den oprindelige situation er genskabt, samt til at kræve rimelig betaling herfor opgjort efter medgået tid.

Leverandøren giver på forhånd samtykke til, at Kunden og/eller dennes øvrige leverandører udfører sædvanlig vedligeholdelse og support samt Drift af

Kommentar [DITA9]: Er den sædvanlige K-kontrakt regulering. Behov for tilpasning, hvis kontrakten skal anvendes i en flerleverandørsammenhæng, se den mere detaljerede kommentar til punkt 11, første afsnit, nedenfor.

Leverancen, forudsat der ikke herved foretages indgreb i strid med Bilag 10 og Bilag 16.

7. Interne Test, afprøvning og godkendelse

7.1 Interne Test

Som led i hver enkelt Iteration foretages Interne Test, hvor Leverandøren over for Kunden skal demonstrere, om de af Parterne fastlagte acceptkriterier til de krav, herunder kvalitetskrav, som er omfattet af den pågældende Iteration, er opfyldt. Interne Test skal gennemføres, uanset om det ved afslutningen af den pågældende Iteration står klart, at ikke alle krav omfattet af Iterationen er færdiggjort eller ikke vil kunne opfylde de fastsatte acceptkriterier.

Indholdet af Interne Test bestemmes, og Interne Test gennemføres i overensstemmelse med kravene i Bilag 6.

De dele af Iterationen, hvor Parterne er enige i, at de aftalte acceptkriterier er opfyldt, overgår til afprøvning som del af næste Delleverance.

Hvis acceptkriterierne ikke er opfyldt for et eller flere krav i Kravlisten, indgår disse krav ikke i den videre afprøvning, jf. punkt 7.2, men anses for ikke opfyldt i den pågældende Iteration. Disse krav indgår herefter på ny i Kundens Kravliste og i planlægningen af de efterfølgende Iterationer, medmindre Kunden beslutter, at et eller flere af de ikke-opfyldte krav bortfalder, jf. punkt 5.2.1.1. Leverandøren kan dog beslutte, at Absolutte Krav skal afprøves som en del af næste Delleverance, uanset at Kunden ikke anser de aftalte acceptkriterier for opfyldt.

7.1.1 Tidspunkt for gennemførelse

Tidspunktet for Interne Test aftales mellem Parterne og gennemføres i overensstemmelse med fristerne angivet i Tidsplanen (Bilag 1) og inden det mellem Parterne aftalte tidspunkt for Iterationens afslutning.

7.2 Afprøvning

7.2.1 Generelt

Afprøvning af en Delleverance sker ved en overtagelsesprøve og en driftsprøve som beskrevet i Bilag 6 og i dette punkt 7. Afprøvning af en Delleverance sker under forudsætning af, at Delleverancen kan Ibrugtages særskilt, jf. punkt 13.1. Først når overtagelsesprøven for Delleverancen er skriftligt godkendt af Kunden, anses Delleverancen for overtaget, jf. dog punkt 13.2 for så vidt angår overtagelse betinget af Afhængigheder til Absolutte Krav, der ikke er leveret. Eventuelle særlige godkendelsesprocedurer for dele af Leverancen er beskrevet i Bilag 6.

Såfremt der leveres udstyr i en Delleverance, foretages der tillige en installationsprøve, jf. punkt 7.3.

Starttidspunktet og perioden for en prøves gennemførelse aftales mellem Parterne og anføres i Tidsplanen (Bilag 1).

Afprøvning skal gennemføres under forhold, der i videst muligt omfang svarer til en normal driftssituation. Såfremt Leverandøren afhjælper konstaterede Fejl i perioden, hvor prøven gennemføres, er Kunden berettiget til - uden at fristen for prøvens gennemførelse ændres - at kræve en gentagelse af prøven i sin helhed til afprøvning af afhjælpingen af den konstaterede Fejl.

En prøve er bestået, når godkendelseskriterierne er opfyldt. Kunden skal afgive Meddelelse om, hvorvidt prøven kan godkendes.

Kan prøven ikke godkendes, skal Kunden senest 10 Arbejdsdage efter prøvens afslutning give Leverandøren Meddelelse om årsagen til den manglende godkendelse, herunder med angivelse af hvilke af de Absolutte Krav den manglende godkendelse vedrører. Såfremt Kunden ikke afgiver Meddelelse om godkendelsen inden fristen, kan Leverandøren afgive Meddelelse om, at prøven anses for godkendt, medmindre Kunden inden 10 Arbejdsdage afgiver Meddelelse om afvisning af prøven.

Kunden kan godkende en prøve, uanset at der består Fejl, som anføres i Fejllisten. Manglende optagelse i denne liste indebærer intet afkald fra Kundens side på at kræve en Fejl afhjulpet. Dette gælder dog ikke, såfremt Kunden ved udstedelse af godkendelse er gjort udtrykkeligt opmærksom på Fejlen eller fravigelsen i øvrigt.

Det påhviler Leverandøren efterfølgende at rette de i Fejllisten indeholdte Fejl. Er der ikke aftalt en tidsplan herfor i forbindelse med godkendelse af prøven, rettes Fejl i overensstemmelse med de i vedligeholdelsesordningen fastsatte tidsfrister. Leverandøren skal i fornødent omfang over for Kunden dokumentere, at afhjælping er sket.

Gennemgang, kommentering eller godkendelse fra Kundens side af en prøve kan ikke tages som udtryk for en ændring af de krav, der kan stilles efter Kontrakten, medmindre der samtidig sker en ændring af Kundens Kravliste.

7.2.2 Ikke godkendt prøve

Såfremt en prøve ikke består som godkendt, er Leverandøren berettiget efter prøvens gennemførelse til at søge de konstaterede Fejl afhjulpet og gentage prøven med henblik på godkendelse, forudsat at dette kan ske inden for det i Tidsplanen aftalte tidspunkt for prøvens godkendelse eller senest [...] Arbejdsdage herefter. Gentagelse af prøven skal ske med et varsel på mindst fem Arbejdsdage. Leverandøren er når som helst i forløbet berettiget til at standse alle eller en enkelt prøve, såfremt godkendelseskriterierne for en prøve ikke er opfyldt, således at ressourcer kan anvendes på at rette Fejlen. Ved en sådan standsning betragtes prøven som ikke bestået, og Kunden har ret til at kræve hele prøven gentaget. Leverandøren skal godtgøre Kundens rimelige og sædvanlige eksterne

meromkostninger ved prøvens gentagelse.

7.3 Installationsprøve

Leverandørens installation af eventuelt udstyr afsluttes med en installationsprøve, som dokumenterer, at det aftalte udstyr og Programmel er tilsluttet i funktionsdygtig stand hos Kunden, i det omfang som dette er nødvendigt for gennemførelse af overtagelsesprøve som nærmere anført i Bilag 6.

Såfremt det i Tidsplanen er fastsat, at installation sker ad flere gange, gennemføres installationsprøve for hver installation for så vidt angår det udstyr og Programmel, som er anført i Bilag 1 og Bilag 3 for de respektive installationer.

Indholdet af installationsprøven bestemmes, og installationsprøven gennemføres i overensstemmelse med kravene i Bilag 6.

7.4 Overtagelsesprøve

Overtagelsesprøven gennemføres af Leverandøren med Kundens aktive deltagelse. Såfremt overtagelsesprøven forudsætter deltagelse af tredjemand er dette angivet i Bilag 6.

Der gennemføres en overtagelsesprøve for hver Delleverance, som nærmere forudsat i Bilag 6. Overtagelsesprøven omfatter det, som leveres i den pågældende Delleverance samt integration med og Afhængigheder til eventuelle tidligere Delleverancer. Der foretages som udgangspunkt ikke test af funktionalitet mv., som er godkendt i en tidligere overtagelsesprøve, medmindre dette er angivet i Bilag 6, eller Kunden kan påvise en særlig anledning hertil.

Overtagelsesprøvens procedurer, indhold og godkendelseskriterier er fastsat i Bilag 6.

Ved Egentlige Ændringer og Optioner, der bestilles til levering som en Selvstændig Opgave, jf. punkt 6.3 og punkt 14.3, skal overtagelsesprøven også omfatte integration til den oprindelige Leverance.

Kunden kan ikke nægte godkendelse af en overtagelsesprøve under henvisning til, at godkendelseskriterierne til Øvrige Krav ikke er opfyldt. Såfremt godkendelseskriterierne til Øvrige Krav ikke er opfyldt, behandles dette som en Fejl, som anføres i Fejllisten, jf. punkt 7.2.

7.5 Driftsprøve

Driftsprøven gennemføres for hver Delleverance, der er overtaget af Kunden.

Ved Egentlige Ændringer og Optioner, der bestilles til levering som en Selvstændig Opgave, jf. punkt 6.3 og punkt 14.3, skal driftsprøven tillige omfatte den oprindelige Leverance.

Driftsprøvens procedurer, indhold og godkendelseskriterier er fastsat i Bilag 6.

Kunden skal påbegynde driftsprøven senest [20] Arbejdsdage efter, at overtagelsesprøve er godkendt. I modsat fald bortfalder driftsprøven for den pågældende Delleverance, hvis Kunden ikke påbegynder prøven senest 15 Arbejdsdage efter modtagelse af Meddelelse med påkrav fra Leverandøren. Meddelelse med påkrav kan fremsættes efter udløbet af fristen for påbegyndelse af prøven og skal indeholde angivelse af, at manglende påbegyndelse af driftsprøven medfører bortfald af prøven. Kunden skal med et varsel på mindst 10 Arbejdsdage give Leverandøren Meddelelse om tidspunktet for prøvens påbegyndelse.

Under driftsprøven er Leverandøren berettiget til løbende at optimere Leverancen, i det omfang det måtte være nødvendigt, samt afhjælpe eventuelle konstaterede Fejl.

Driftsprøven skal omfatte mindst 20 Arbejdsdage i træk, hvori Leverancen har været i Drift med normale funktioner.

Ved forhold, som Leverandøren ikke bærer risikoen for, og som hindrer Leverancens normale brug, skal der gøres et ophold i driftsprøven. Derefter skal fristen for driftsprøven forlænges med lige så mange Arbejdsdage, som er tabt ved afbrydelsen. Det tabte antal Arbejdsdage skal, hvis de ikke udgør hele tal, forhøjes til det nærmeste højere antal hele Arbejdsdage.

8. Samarbejdsforhold og bemanning

8.1 Generelt

Parterne skal samarbejde med en positiv, professionel og ansvarlig holdning samt hver især yde en særdeles betydelig indsats for at opnå det bedst mulige resultat. Parterne skal herunder udvise den fleksibilitet, som må anses for rimelig og sædvanlig ved gennemførelse af et projekt baseret på agil udvikling.

Parterne har gensidigt en forpligtelse til uden ugrundet ophold og i henhold til de aftalte beslutningsprocesser at påpege eventuelle åbenbare Fejl i materiale udarbejdet af den anden Part samt øvrige forhold, der kan have betydning for Projektets rette gennemførelse i overensstemmelse med Tidsplanen og Kontrakten i øvrigt.

Parterne skal loyalt deltage i den aftalte samarbejdsorganisation, jf. punkt 8.2 og Bilag 7, i hele Projektets løbetid.

8.2 Beslutningskompetence

Parterne skal løbende og med kort varsel træffe forretningsmæssige beslutninger af betydning for Projektets gennemførelse. Parterne skal organisatorisk være understøttet hertil.

Parterne skal sikre tilstedeværelse af den fornødne bemyndigelse og beslutningskompetence hos Parternes projektdeltagere under hele projektførelsen med henblik på at sikre den fornødne dialog og fremdrift i Projektet, herunder i relation til håndtering af tvister, jf. punkt 36.3.1.

I Bilag 8 og Bilag 9 kan der være stillet nærmere krav til Parternes beslutningskompetence.

8.3 Samarbejdsorganisation

Med henblik på at sikre en hensigtsmæssig gennemførelse af Projektet og opfyldelse af Kontrakten samt med henblik på at formidle det nødvendige samarbejde, etablerer Parterne en samarbejdsorganisation med deltagelse af repræsentanter fra Leverandøren og Kunden samt eventuelle andre.

Samarbejdsorganisationen, herunder struktur og roller samt bemyndigelser er beskrevet i Bilag 7.

Leverandøren forestår ledelsen af Projektet og har initiativpligten i samarbejdet mellem Parterne, men Kunden forudsættes at have en aktiv rolle i projektstyringen, jf. punkt 3.2.3.

Kravene til Parternes rapportering er beskrevet i Bilag 7.

8.4 Bemanding

I Bilag 8 og Bilag 9 er det fastlagt, hvilke medarbejdere Parterne har allokeret til Projektet. Medarbejdernes ansvar og roller i forbindelse med gennemførelse af Projektet er angivet i Bilag 7. Nøglemedarbejdernes kompetencer og kvalifikationer er angivet i Bilag 8 og Bilag 9.

8.4.1 Leverandørens medarbejderressourcer

Leverandørens projektleder, øvrige nøglemedarbejdere og medarbejdere i øvrigt samt eventuelle underleverandører, der deltager i Projektet, skal alle være i besiddelse af de fornødne kompetencer og kvalifikationer, herunder relevant og nødvendig uddannelse, viden og erfaring, i forhold til at kunne varetage deres roller i forbindelse med Projektets gennemførelse.

Navnlig skal Leverandørens projektleder være i besiddelse af dokumenteret projektledelsesuddannelse samt konkret erfaring fra andre projekter, der er gennemført under anvendelse af den Agile Metode.

Leverandøren er forpligtet til i hele Projektets løbetid at opretholde den til udførelse af Leverancen relevante og fornødne kapacitet og viden, herunder i form af tilstrækkelige og kvalificerede medarbejdere.

Kan Leverandøren ikke udføre Leverancen med den aftalte kvalitet, eller indtræder der forsinkelse eller risiko for forsinkelse i relation til Absolutte Krav, som ikke er begrundet i Kundens forhold, er Leverandøren forpligtet til at tilpasse sin bemanning, herunder i nødvendigt omfang at allokere yderligere eller andre medarbejderressourcer. Ændring i projektbemanningen, herunder udskiftning af medarbejdere, er reguleret i punkt 8.4.3 og punkt 8.4.3.1.

Leverandøren skal til enhver tid og uden ugrundet ophold på Kundens forlangende kunne dokumentere de anvendte medarbejders kompetencer og kvalifikationer eller eventuelle andre forhold af betydning enten for Leverandørens evne til at varetage Leverancens udførelse eller for kvaliteten af Leverancen. Hvis Dokumentation ikke fremvises på Kundens forlangende, er Leverandøren på Kundens forlangende forpligtet til at genoprette forholdene, herunder kan Kunden forlange, at Leverandøren inddrager underleverandører.

8.4.2 Kundens medarbejderressourcer

Kundens projektleder, øvrige nøglemedarbejdere og medarbejdere i øvrigt, der deltager i Projektet, skal være i besiddelse af de fornødne kompetencer og kvalifikationer, herunder fornødent kendskab til og forståelse for Kundens forretningsaktiviteter og Forretningsmæssige Mål og Behov samt fornøden beslutningskompetence i forhold til at kunne varetage deres roller i forbindelse med Projektets gennemførelse.

Kunden er forpligtet til i hele Projektets løbetid at opretholde den til opfyldelse af Kundens forpligtelser efter Kontrakten relevante og fornødne kapacitet og viden, herunder i form af tilstrækkelige og nødvendige medarbejderressourcer på de relevante niveauer i Kundens organisation.

Kunden skal endvidere medvirke i forbindelse med Leverancens udførelse i det i punkt 10 og Bilag 9 beskrevne omfang.

8.4.3 Udskiftning af medarbejdere

Af hensyn til fremdriften og kvaliteten i arbejdet samt af hensyn til det tætte daglige samarbejde Parterne imellem skal Parterne i videst muligt omfang undgå udskiftning af medarbejdere på Projektet.

Parterne må ikke reducere antallet af medarbejdere beskæftiget med udførelse af Leverancen, hvis dette bringer Leverancens kvalitet eller Projektets færdiggørelse i overensstemmelse med Tidsplanen i fare.

Hver Part skal uden ugrundet ophold orientere den anden Part skriftligt i forbindelse med nøglemedarbejders fratræden eller fravær. Den orienterende

Part skal i sådanne tilfælde udpege en efterfølger eller midlertidig afløser med mindst samme eller tilsvarende kompetencer og kvalifikationer, jf. Bilag 8 og Bilag 9.

Hver Part skal efter den anden Parts anmodning inden [20] Arbejdsdage udskifte en medarbejder, herunder en nøglemedarbejder, såfremt den anden Parts anmodning er saglig og rimeligt begrundet, f.eks. i væsentlige samarbejdsvanskeligheder eller medarbejderens manglende kompetencer og kvalifikationer.

Parterne skal sikre, at nye medarbejdere lever op til kvalifikationskravene, jf. punkt 8.4.1 og 8.4.38.4.28.4.2 samt Bilag 8 og Bilag 9, og at de har mindst samme eller tilsvarende kompetencer og kvalifikationer som udskiftede medarbejdere. Udskiftningen må ikke have indvirkning på Parternes evne til at varetage udførelse af opgaverne i Projektet, herunder indebære, at Leverancens færdiggørelse forsinkes.

Hver Part afholder alle omkostninger i forbindelse med udskiftning af Partens medarbejdere.

8.4.3.1 Leverandørens udskiftning af nøglemedarbejdere

Leverandøren kan ikke forud for godkendelse af driftsprøve for den sidste Delleverance udskifte sin projektleder eller de i Bilag 8 anførte øvrige nøglemedarbejdere uden Kundens skriftlige samtykke og uden forudgående fremsendelse af CV for den pågældende nye nøglemedarbejder til Kunden, medmindre udskiftningen skyldes medarbejderens personlige forhold, herunder ophør af ansættelsesforhold, orlov, længerevarende sygdom eller lignende omstændigheder, som Leverandøren ikke har indflydelse på. Kunden kan ikke nægte et sådant samtykke uden rimelig grund.

Leverandøren kan heller ikke reducere antallet af nøglemedarbejdere beskæftiget med udførelse af Leverancen eller begrænse nøglemedarbejdernes reelle deltagelse i Leverancens udførelse uden Kundens skriftlige samtykke. Kunden kan ikke nægte et sådant samtykke, hvis Leverandøren kan dokumentere, at behovet for den eller de pågældende nøglemedarbejders deltagelse i Leverancens udførelse tilsvarende er reduceret.

Eventuelle vederlagsmæssige konsekvenser af en udskiftning er angivet i Bilag 8.

8.4.3.2 Kundens udskiftning af nøglemedarbejdere

Kundens eventuelle udskiftning af sin projektleder eller de i Bilag 9 anførte øvrige nøglemedarbejdere forudsættes at ske således, at den fastlagte struktur og rollefordeling ved forudsatte opgaver, ansvar og kompetencer mv. for samarbejdsorganisationen kan fortsætte uændret.

Kan Leverandøren sandsynliggøre, at Kundens udskiftning af en nøglemedarbejder medfører, at de aftalte leveringstidspunkter for Leverancen ikke kan overholdes, eller at andre leveringsvilkår påvirkes, kan udskiftningen alene ske ved, at Kunden fremsætter en ændringsanmodning, jf. punkt 6.3.3.2.

9. Indsigt

Gennemførelse af Projektet under anvendelse af den Agile Metode forudsætter indsigt hos Parterne i forhold til håndtering af et it-projekt med agilt forløb samt indsigt i den anvendte Agile Metode. De nærmere krav til Parternes indsigt er specificeret i punkt 9.1 og punkt 9.2 samt Bilag 8 og Bilag 9.

9.1 Leverandørens indsigt

Leverandøren skal have indsigt i den Agile Metode, herunder erfaring med styring og gennemførelse af it-projekter baseret på agile forløb samt konkret erfaring med anvendelse af den anvendte Agile Metode fra andre it-projekter.

9.2 Kundens indsigt

Kunden skal have indsigt i den anvendte Agile Metode, herunder organisatorisk være understøttet til at anvende den Agile Metode og samarbejdsformen indeholdt heri til gennemførelse af Projektet.

Leverandøren skal på baggrund af det i Bilag 9 angivne rådgive Kunden om en eventuel tilstrækkelig indsigt i forhold til at gennemføre Projektet under anvendelse af den Agile Metode. Kundens projektdeltagere skal inden påbegyndelse af den første Iteration i Projektet med henblik på at tilvejebringe den fornødne indsigt gennemføre det i Bilag 3 beskrevne uddannelsesforløb i den anvendte Agile Metode. Vederlag for gennemført uddannelsesforløb betales med de i Bilag 14 anførte beløb, jf. punkt 20.

10. Kundens deltagelse

10.1 Indledning

Kunden har et medansvar for Projektets gennemførelse, og Kunden er forpligtet til at deltage aktivt i Projektet som forudsat i den Agile Metode og som angivet i Kontrakten, jf. punkt 5, punkt 8, punkt 10.2 - punkt 10.4 samt Bilag 7 og Bilag 9.

10.2 Generelle krav til Kundens deltagelse

Med henblik på at sikre Projektets fremdrift, skal Kunden afsætte den fornødne tid og dedikere nødvendige medarbejderressourcer på alle relevante niveauer i Kundens organisation gennem hele projektførelset samt yde medvirken i form af deltagelse i samarbejdsorganisationen, jf. punkt 8 og Bilag 7.

Kunden er ansvarlig for indholdet og prioriteringen af Kravlisten, herunder for, at de enkelte krav i Kravlisten er beskrevet med tilstrækkelig klarhed. Kunden skal løbende beskrive samt prioritere og omprioritere, herunder tilføje, fravælge og ændre, sine krav i Kravlisten med henblik på at sikre, at udviklingsprocessen udmønter sig i leverancer med den største forretningsmæssige værdi for Kunden. Kundens prioritering af Kravlisten sker på baggrund af Leverandørens rådgivning og estimering og skal være afstemt med Kundens egen organisation.

I Bilag 9 er Kundens kompetencer angivet, og Kundens deltagelse skal leveres på det deri anførte kompetenceniveau.

Henvendelser fra Leverandøren skal besvares uden ugrundet ophold, medmindre andet er aftalt.

Herudover skal Kunden yde almindelig medvirken i det omfang, man med føje kan forvente i et projekt af denne karakter og af dette omfang.

10.3 Deltagelse i test og afprøvning

Kunden skal deltage i den løbende planlægning og udførelse af Interne Test og prøver, jf. punkt 7.

Omfanget af Kundens samt eventuel tredjemands deltagelse ved afvikling af Interne Test og prøver, herunder i hvilket omfang Kunden er forpligtet til at stille relevante data til rådighed til brug for afprøvning, er nærmere beskrevet i Bilag 6, Bilag 7 og Bilag 9. Karakteren af Kundens samt eventuel tredjemands deltagelse er beskrevet i Bilag 7.

10.4 Øvrige krav til Kundens deltagelse

I Bilag 9 er det angivet, i hvilket omfang Kunden herudover er forpligtet til at deltage i opfyldelsen af Kontrakten, herunder ved at stille oplysninger, Dokumentation, lokaler, udstyr, systemer, udviklings- og testmiljø mv. til rådighed.

Leverandøren kan rådgive og anmode Kunden om at deltage i opfyldelsen af Kontrakten ved at stille Standardprogrammell til rådighed for Leverancen. De nærmere retningslinjer herfor er angivet i Bilag 9. Leverandørens anvendelse af sådan Standardprogrammell er at sidestille med Leverandørens anvendelse af underleverandører, jf. punkt 11 og punkt 23.8.

Kommentar [DITA10]: Bestemmelsen vil næppe blive forstået og accepteret af markedet og praktikere.

De tidsmæssige krav til Kundens deltagelse er angivet i Bilag 9 og er tillige overordnet angivet i Tidsplanen (Bilag 1).

Angivelserne i Bilag 9 skal alene opfattes som forventninger til Kundens deltagelse baseret på Leverandørens erfaringer fra tidligere projekter. Anvendelsen af den Agile Metode og individuelle forhold hos Kunden, som ikke er detaljeret beskrevet i bilagene, indebærer, at der under forløbet kan opstå behov for

justeringer heri, både angående omfang og indhold, herunder i form af en udvidelse af omfanget af Kundens deltagelse.

Leverandøren skal løbende påse, at Kunden deltager i Projektet som aftalt og estimeret i Bilag 9, eller som det med føje kan forventes. Leverandøren skal straks give skriftlig besked til Kunden, såfremt Kunden ikke deltager i Projektets gennemførelse som aftalt og estimeret i Bilag 9, eller som det med føje kan forventes. Kunden skal straks give skriftlig og begrundet underretning til Leverandøren, når Kunden må forudse, at der vil indtræde risiko for forsinkelse i relation til Kundens deltagelse.

11. Benyttelse af underleverandører

Leverandørens eventuelle samarbejdspartnere, der bidrager til Projektet, er at anse som underleverandører.

Leverandørens anvendelse af underleverandører indebærer ingen begrænsning i Leverandørens ansvar for opfyldelse af kravene i Kontrakten.

Leverandørens anvendelse af underleverandører fremgår af Bilag 8.

Leverandøren kan ikke uden Kundens skriftlige samtykke overlade Kontraktens opfyldelse eller dele heraf til andre underleverandører end de, der er angivet i Bilag 8. Kunden kan ikke nægte et sådant samtykke uden rimelig grund.

Udskiftning af eventuelle nøglemedarbejdere hos underleverandører, der indgår i Leverandørens projektteam, skal ske efter retningslinjerne i punkt 8.

Selvom Kunden har samtykket i anvendelsen af en bestemt underleverandør, kan Kunden i alle forhold rette henvendelse til Leverandøren.

12. Levering

12.1 Leveringssted

Leverandøren skal levere på de i Bilag 3 anførte lokaliteter.

12.2 Tidsplan

12.2.1 Tids-, Projekt-, Leverance- og Aktivitetsplaner

Leverandøren skal levere de enkelte Delleverancer i overensstemmelse med Tidsplanen (Bilag 1), herunder Projekt-, Leverance og Aktivitetsplanerne.

Forud for kontraktindgåelsen er de aftalte leveringstidspunkter for de enkelte Delleverancer og den samlede Leverance fastlagt i Bilag 1, medmindre andet er fastlagt i Bilag 1. Leverandørens overordnede tidsestimater for udførelsen af de

Kommentar [DITA11]: Det forekommer ikke hensigtsmæssigt at anse alle samarbejdspartnere som underleverandører *per se*. Det almindelige udgangspunkt (levering og fakturering igennem) leverandøren bør være udgangspunktet for fastlæggelse af, hvilke juridiske personer, der er underleverandører. Et emne, som høringsfristen ikke har givet tid til behandling af, er flerleverandørsammenhænge, som er ofte forekommende i agile projekter. Disse kræver ændringer i vilkårene om programorganisation, ansvar for indgreb i det leverede, grænsesnit m.m. samt oftest en samarbejdsaftale leverandørerne imellem.

enkelte Iterationer er efterfølgende indarbejdet i Tidsplanen, jf. punkt 5.1.2.

Leverandøren skal løbende opdatere Tidsplanen (Bilag 1), herunder med Projekt-, Leverance- og Aktivitetsplanerne, som led i anvendelsen af den Agile Metode, jf. punkt 5.2.1, samt som konsekvens af Parternes aftaler om Egentlige Ændringer til Leverancen, jf. punkt 6.3. En opdateret version af Tidsplanen skal til enhver tid være elektronisk tilgængelig for både Kunden og Leverandøren. Leverandøren skal sikre tilsvarende tilgængelighed for tidligere versioner af Tidsplanen.

12.2.2 Vedligeholdelse og Drift

Eventuel Vedligeholdelse samt Drift og support skal leveres fra de tidspunkter, der er angivet i Bilag 10 og Bilag 12.

12.2.3 Selvstændig Opgave

Egentlige Ændringer, der senere bestilles til levering som en Selvstændig Opgave, jf. punkt 6.3, skal leveres i henhold til den tidsplan, der aftales herfor. Optioner, der leveres som en Selvstændig Opgave, skal leveres på det i Optionen angivne tidspunkt.

12.2.4 Udskydelsesret

Ved Meddelelse med et varsel på mindst [20] Arbejdsdage har Kunden ret til efter drøftelse med Leverandøren at udskyde Projektet og som følge heraf de i Tidsplanen (Bilag 1) aftalte leveringstidspunkter. Kundens udskydelsesret kan ikke overstige [60] Arbejdsdage.

Såfremt Kunden ønsker at udskyde Projektet, kan Leverandøren betinge udskydelsen af, at Kunden godtgør Leverandøren dennes rimelige omkostninger forbundet med udskydelsen. Leverandørens rimelige omkostninger opgøres efter retningslinjerne fastlagt i Bilag 14.

12.3 Delleverancer

Leverancen er opdelt i Delleverancer som nærmere beskrevet i Tidsplanen (Bilag 1) og Leverancebeskrivelsen (Bilag 3).

13. Ibrugtagning, overtagelse og risiko

13.1 Ibrugtagning

Delleverancerne kan Ibrugtages af Kunden fra Overtagelse.

Herudover kan Kunden ekstraordinært Ibrugtage en Delleverance helt eller delvist efter det i Tidsplanen (Bilag 1) aftalte tidspunkt for godkendelse af overtagelsesprøven, selvom prøven ikke er bestået. Det er en betingelse for Kundens Ibrugtagning, at årsagen, til at overtagelsesprøven ikke bestås som godkendt, ikke skyldes Kunden. Kunden er herefter forpligtet til at erlægge en forholdsmæssig del af betalingen, der er knyttet til godkendelse af

Kommentar [DITA12]: Dette er K02's model. En af fordelene ved den agile metode er forbedret ressourceudnyttelse i relation til prioritering. Dette ses ikke afspejlet. Bestemmelsen vil i de fleste agile projekter have sammenhæng med den valgte prismodel.

overtagelsesprøven i overensstemmelse med betalingsplanen i Bilag 14. Kundens brug kan alene ske, såfremt dette ikke medfører væsentlig ulempe for Leverandørens færdiggørelse af de Absolutte Krav, der er omfattet af Delleverancen, og for gennemførelse af den aftalte overtagelsesprøve, medmindre Kunden kan godtgøre, at Ibrugtagning er nødvendig for at imødegå væsentlige tab.

13.2 Overtagelse

En Delleverance er overtaget af Kunden, når overtagelsesprøven for Delleverancen som helhed er skriftligt godkendt af Kunden, jf. punkt 7.4. For Egentlige Ændringer og Optioner, der bestilles til levering som en Selvstændig Opgave, jf. punkt 6.3 og punkt 14.3, sker Overtagelse, når Kunden til Leverandøren har afgivet Meddelelse, hvori overtagelsesprøven godkendes.

I tilfælde af, at Absolutte Krav omfattet af Delleverancen har Afhængigheder til Absolutte Krav, som ikke er leveret, sker Kundens Overtagelse af en Delleverance dog betinget, idet den endelige overtagelse af Delleverancen først sker, når det eller de Absolutte Krav, hvortil Afhængigheden består, efterfølgende er overtaget af Kunden.

Såfremt der sker Ibrugtagning af hele eller dele af en Delleverance før Overtagelse af Delleverancen, uden at betingelserne i punkt 13.1 er opfyldt, har Leverandøren ret til ved Meddelelse at anmode Kunden om at ophøre med denne brug. Såfremt Kunden ikke efterkommer anmodningen inden 20 Arbejdsdage, anses Delleverancen for overtaget af Kunden.

Leverandøren bærer risikoen for en Delleverance indtil Overtagelse af den pågældende Delleverance. Såfremt der er sket Ibrugtagning af Delleverancen eller en del heraf forud for Overtagelse, overgår risikoen for de respektive dele af Delleverancen til Kunden fra Ibrugtagningen.

For eventuelt udstyr gælder dog, at Leverandøren kun bærer risikoen indtil Installationsdagen.

14. Optioner

14.1 Generelt

Efter Kontraktens underskrivelse kan Kunden bestille levering af Optioner efter nedenstående retningslinjer.

14.2 Optioner til levering som en del af Leverancen

Kunden kan bestille de i Bilag 3 indeholdte Optioner til levering samtidig med og som en del af en eller flere af Delleverancerne. Fristerne for bestilling er indeholdt i Bilag 3. Såfremt Kunden bestiller en Option inden for de angivne frister, bliver det af Optionen omfattede at betragte som en del af den pågældende Delleverance

Kommentar [DITA13]: Det bør tydeliggøres, at kunden er forpligtet til at udstede godkendelse, når kontraktens krav dertil er opfyldt.

og skal i enhver henseende behandles som om, Optionen oprindeligt var indgået i Delleverancen, herunder med hensyn til afprøvning, overtagelse og vederlag, medmindre andet er angivet i Bilag 3.

De af Optionen omfattede krav indgår herefter i Kravlisten på linje med de allerede i Kravlisten indeholdte krav. Optionen indgår således som et led i Projektet ved den detaljerede planlægning af de enkelte Delleverancer og Iterationer.

14.3 Optioner til levering som en Selvstændig Opgave

Ved bestilling af Optioner, som ikke bestilles som en del af Leverancen, sker sådan levering som en Selvstændig Opgave. Kunden kan bestille de i Bilag 3 indeholdte Optioner som en Selvstændig Opgave. Fristerne for bestilling er indeholdt i Bilag 3.

Leverandøren er herefter forpligtet til at udvikle og implementere de af Optionen omfattede krav under anvendelse af den Agile Metode (Bilag 7) og i overensstemmelse med det i punkt 5.2 anførte. Kontraktens bestemmelser finder i øvrigt anvendelse for forhold, der ikke er reguleret i Bilag 3.

Ved opgørelse af bod, erstatning mv. sker dette på baggrund af det aftalte vederlag for den Selvstændige Opgave, og eventuelle garantivigt eller anden form for misligholdelse relateret til disse Optioner behandles uafhængigt af Leverancen i øvrigt.

15. Vedligeholdelse og support

15.1 Generelt

Leverandøren påtager sig at udføre vedligeholdelse og support af en Delleverance fra Overtagelse af den pågældende Delleverance, medmindre andet er angivet i Bilag 10, jf. punkt 12.2.2.

For Egentlige Ændringer og Optioner, der bestilles til levering som en Selvstændig Opgave, jf. punkt 6.3 og punkt 14.3, skal vedligeholdelse og support udføres fra Overtagelse af den pågældende Selvstændige Opgave, medmindre andet er angivet i Bilag 10.

Det nærmere omfang af vedligeholdelse og support og udførelse heraf er specificeret i Bilag 10. Vedligeholdelse af Programmel omfatter altid også den hertil hørende Dokumentation, jf. dog punkt 23.8.

Kunden er ikke forpligtet til at foretage opdatering med nye Versioner eller Releases. Såfremt en sådan opdatering er en forudsætning for Leverandørens opfyldelse af servicemål, er dette angivet i Bilag 10 med antal Versioner/Releases, som Kunden maksimalt kan være bagud. Endvidere kan en sådan opdatering være

en forudsætning for Leverandørens pligt til fejlfhjælpning som led i vedligeholdelsesordningen, jf. Bilag 14.

Vedligeholdelse skal udføres i overensstemmelse med God it-skik og af kvalificeret personale, der har kendskab til Leverancen. Bestemmelserne i punkt 3.2.7, punkt 18 og punkt 19 om kvalitetssikring, audit og sikkerhed finder tilsvarende anvendelse, bortset fra krav til indsigt.

15.2 Vedligeholdelsesordningens tidsfrister

Tidsfrister for Leverandørens påbegyndelse af fejlfhjælpning fremgår af Bilag 11, jf. dog punkt 23.8 vedrørende tredjepartsprogrammel.

Kategoriseringen af en Fejl afhænger særligt af, om Fejlen er kritisk for løsning af Kundens opgaver og for opfyldelse af Leverancebeskrivelsen, samt om Fejlen kan omgås. Ved omgåelse forstås blandt andet anvendelse af andre og/eller yderligere indtastninger eller funktioner samt Kundens benyttelse af ændrede arbejdsprocesser.

Fejl kategoriseres af Parterne i fællesskab i forbindelse med Kundens rapportering af Fejlen. Ved uenighed om kategorisering af Fejlen finder bestemmelserne i punkt 36.2 anvendelse. Indtil der er truffet afgørelse i tilfælde af uenighed om kategorisering af den rapporterede Fejl, skal Leverandøren afhjælpe denne i forhold til Kundens kategorisering.

Tidsfristerne for påbegyndt og gennemført fejlfhjælpning regnes fra det tidspunkt, hvor Leverandøren har modtaget Kundens fyldestgørende reklamation, jf. Bilag 10, til det tidspunkt, hvor Leverandøren henholdsvis har påbegyndt afhjælpning eller har afhjulpet Fejlen samt afgivet underretning herom til Kunden, jf. Bilag 10. Såfremt Leverandøren efter aftale med Kunden anvender fjerndiagnose, anses fejlfhjælpning for påbegyndt på det tidspunkt, hvor Leverandøren har etableret eller forsøgt at etablere den aftalte forbindelse.

15.3 Udførelse

Fejlfhjælpning og andre vedligeholdelsesarbejder skal planlægges og udføres, så de er til mindst mulig gene for Kunden.

I tilfælde af vedligeholdelsesarbejder, der udføres på Leverandørens initiativ, og i de tilfælde, hvor det ikke på forhånd er fastlagt, hvornår Leverandøren skal udføre vedligeholdelse, skal Kunden så vidt muligt varsles derom mindst 10 Arbejdsdage i forvejen, jf. Bilag 10.

Kunden kan kræve, at vedligeholdelsesarbejder finder sted uden for Kundens normale arbejdstid. Fremgår andet ikke af Bilag 10 eller Bilag 14, betaler Kunden i så fald et ekstra vederlag derfor i overensstemmelse med Bilag 14, uanset årsagen til vedligeholdelsesarbejdet.

Såfremt vedligeholdelsesarbejder nødvendiggør en hel eller delvis afbrydelse af Kundens brug udenfor eventuelle aftalte servicevinduer, skal Leverandøren indhente Kundens tilladelse dertil, forinden afbrydelse finder sted. Nægter Kunden at tillade en sådan afbrydelse straks efter Leverandørens anmodning derom, er dette at betragte som en af Kunden anmodet udskydelse af det pågældende vedligeholdelsesarbejde. Såfremt den udskudte vedligeholdelse er årsag til manglende opfyldelse af servicemål, jf. Bilag 11, eller andre krav, er Leverandøren ikke ansvarlig derfor i den periode, som vedligeholdelsen udskydes.

Leverandøren skal ved fejlafhjælpning holde Kunden løbende underrettet om status for denne.

16. Drift

Såfremt Leverandøren skal varetage Drift eller tilbyder dette som en Option, er ydelsen og vilkårene herfor nærmere beskrevet i Bilag 12. Heri er tillige angivet fristen for udnyttelse af en eventuel Option.

Bestemmelserne i punkt 3.2.7, punkt 18 og punkt 19 om kvalitetssikring, audit og sikkerhed finder tilsvarende anvendelse, bortset fra krav til indsigt.

Driften varetages af de enkelte Delleverancer og varetages fra Overtagelse af en Delleverance.

Kunden kan, såfremt det ikke er aftalt, at Leverandøren varetager Driften, til enhver tid overlade Driften til en af Kunden valgt tredjemand. Såfremt Leverandøren har særlige krav til - eller der i øvrigt gælder særlige forudsætninger for - en sådan Drift ved tredjemand, skal dette være angivet i Bilag 12. Sådanne krav må ikke være urimelige og skal være begrundede. Kunden er indforstået med, at Leverandøren kan stille begrundede rimelige og saglige krav til tredjemands Drift som forudsætning for opfyldelse af de servicemål, som Leverandøren skal opfylde under Kontrakten. Disse krav skal ligeledes være angivet i Bilag 12.

Leverandøren indestår for at stille nødvendig Dokumentation og Kundespecifikt Programmell til rådighed for tredjemand til brug for Driften, medmindre andet er anført i Bilag 12.

17. Servicemål

17.1 Generelt

Servicemålene har til formål at opstille krav til svartid, reaktionstid og tilgængelighed. Servicemålene er fastsat i Bilag 11.

Servicemålene omfatter Leverancen, herunder også Øvrige krav, som ikke er bortfaldet, jf. punkt 5.2.1.1.

Servicemålene omfatter hele Leverancen, medmindre andet er udtrykkeligt angivet i Bilag 11.

Servicemålene skal være opfyldt fra Overtagelse af de enkelte Delleverancer, medmindre andet fremgår af Bilag 11.

Ved uenighed mellem Parterne om kategorisering af en Fejl, eller om kravene til servicemål er opfyldt, finder punkt 36.2 anvendelse.

17.2 Manglende opfyldelse af servicemål

Bilag 11 kategoriserer manglende opfyldelse af svartid og reaktionstid i forskellige fejl kategorier (fejlkategori I, II, III, IV eller V) samt angiver en vægtningsværdi for hver fejlkategori. Såfremt der gælder forskellige krav for de enkelte Delleverancer, er dette også angivet i Bilag 11.

Manglende opfyldelse af krav til svartid og reaktionstid i en kalendermåned må ikke overstige de i Bilag 11 angivne vægtede summer.

18. Audit

18.1 Kundens adgang til audit

Kunden har ret til i hele Kontraktens løbetid at kontrollere Leverandørens arbejde med henblik på at afdække risici for overskridelse af Tidsplanen (Bilag 1) og de afgivne tids- og vederlagsestimater, jf. punkt 5.1.2, med henblik på at afdække, om Leverandøren opfylder Kontraktens krav til løbende kvalitetssikring af arbejdet, jf. punkt 3.2.7, og med henblik på Leverandørens opfyldelse af kravene til sikkerhed, jf. punkt 19. Kunden kan herunder kræve, at auditor får adgang til Leverandørens kildekode med henblik på at kontrollere kvaliteten heraf. I tilknytning hertil kan Kunden anmode Leverandøren om for samtlige aktiviteter, der direkte eller indirekte bidrager til Kontraktens opfyldelse, herunder Kundens deltagelse, at udarbejde en detaljeret ressourceplan.

Audit kan også omfatte en kontrol af, hvorvidt Leverandøren opfylder kravene til indsigt, jf. Bilag 8, herunder hvorvidt manglende opfyldelse af kravene til indsigt kan have betydning for Leverandørens opfyldelse af Kontrakten.

18.2 Leverandørens adgang til audit

Leverandøren har ret til i hele Kontraktens løbetid at kontrollere, hvorvidt Kundens deltagelse sker i henhold til kravene til indsigt, jf. Bilag 9, herunder

Kommentar [DITA14]: Forud for audit bør der være en sædvanlig rapporteringsforpligtelse for leverandøren.

hvorvidt manglende opfyldelse af kravene til indsigt kan have betydning for Leverandørens opfyldelse af Kontrakten.

18.3 Gennemførelse af audit

Audit gennemføres af en uvildig sagkyndig, der udpeges i overensstemmelse med bestemmelserne i punkt 36.2. Den uvildige sagkyndige afgørelse er endelig og bindende for begge Parter.

Twister om fortolkning af Kontrakten og andre juridiske spørgsmål kan ikke afgøres af den sagkyndige.

Audit skal ske med 10 Arbejdsdages varsel via Meddelelse og maksimalt fire gange årligt. Omkostningerne til den uvildige sagkyndige afholdes af den rekvirerende Part, jf. dog nedenfor.

Såfremt Leverandøren har overskredet en frist for Overtagelse, driftsprøve, eller Leverandøren erkender at ville komme til at overskride en sådan frist, kan der gennemføres audit hos Leverandøren ud over det anførte maksimale antal gange pr. år. Omkostningerne til den uvildige sagkyndige afholdes i dette tilfælde af Leverandøren.

Hver Part er forpligtet til i rimeligt omfang og uden særskilt vederlag at yde auditor den bistand, der er nødvendig til gennemførelse af audit, herunder ved at give auditor adgang til relevante lokaliteter og oplysninger.

Audit indebærer ingen begrænsning i Leverandørens ansvar for at opfylde kravene i Kontrakten. Såfremt en gennemført audit giver anledning til ændringer i Kontrakten, gennemføres disse i overensstemmelse med punkt 6 og punkt 35.3.

Audit skal så vidt muligt rettelægges, så den er til mindst mulig gene for Kontraktens opfyldelse.

19. Sikkerhed

Leverandøren, dennes medarbejdere, underleverandører og disses medarbejdere skal implementere og overholde de krav til sikkerhed, der er angivet i Bilag 3, i forbindelse med Kontraktens opfyldelse. Såfremt en opfyldelse af disse krav indebærer krav til Kundens deltagelse, ud over de aktiviteter, Kunden i forvejen forventes selv at håndtere på baggrund af egne forskrifter og arbejdsrutiner, skal Leverandøren angive det i Bilag 9.

20. Vederlag

Alle priser er angivet i danske kroner. I vederlaget er inkluderet de på kontrakttidspunktet gældende afgifter, bortset fra moms. Ved ændring af danske afgifter eller ved indførelse af nye afgifter skal priserne reguleres med den økonomiske nettokonsekvens heraf, således at Leverandøren stilles uændret.

Priserne er faste, medmindre andet er angivet i Bilag 14.

I vederlaget er inkluderet forsikring indtil Overtagelse, for eventuelt udstyr dog kun indtil Installationsdagen.

I vederlaget er inkluderet transport, fortæring og ophold for Leverandørens ansatte, medmindre andet er anført i Bilag 14.

Leverancevederlaget omfatter det aftalte vederlag for Leverancen, jf. Bilag 14, punkt 2. En specifikation af leverancevederlaget samt øvrige vederlag, herunder vederlag for vedligeholdelse og drift, er anført i Bilag 14.

Ved Egentlige Ændringer og Optioner, der leveres som en Selvstændig Opgave, jf. punkt 6.3 og punkt 14.3, fastsættes et selvstændigt vederlag i overensstemmelse med retningslinjerne fastlagt i Bilag 14.

Ved opgørelse af leverancevederlaget efter punkt 25.1.2, punkt 28 og punkt 36.3.4.1 medregnes dog eventuelle løbende betalinger for anvendelse af Tredjeparts Standardprogrammel for fire år regnet fra Overtagelse.

21. Incitament

Såfremt der er aftalt et incitamentsprogram for Leverandøren, er dette beskrevet i Bilag 15.

22. Betalingsbetingelser

22.1 Generelt

Kunden skal betale leverancevederlaget i overensstemmelse med det i Bilag 14 anførte.

Såfremt der ved overtagelsesprøven konstateres Fejl vedrørende Absolutte krav og/eller Øvrige krav, som ikke hindrer godkendelse af overtagelsesprøven, tilbageholdes en rimelig og forholdsmæssig andel af det vederlag, der skulle betales ved godkendelse af prøven, indtil Fejlene er afhjulpet, eller listen over Fejl på anden måde er afsluttet ved aftale mellem Parterne. Den andel, som tilbageholdes, er nærmere beskrevet i Bilag 14.

Vederlag for vedligeholdelse, support og betaling for anvendelse af Tredjeparts Standardprogrammel skal betales af Kunden som angivet i Bilag 14.

Kunden er dog tidligst forpligtet til at betale 30 kalenderdage efter modtagelse af fyldestgørende faktura.

For betalinger, som erlægges forud for Overtagelse (accontbetalinger), bortset fra vederlag for Ibrugtagning forud for Overtagelse, er det en betingelse for betaling, at Leverandøren forud har stillet fuld og uigenkaldelig anfordringsgaranti fra anerkendt pengeinstitut eller forsikringselskab til sikkerhed for tilbagebetaling af beløbet. Anfordringsgarantien skal forelægges Kunden til godkendelse. Garantien frigives, når den pågældende Leverance er leveret til Kunden.

22.2 Fakturering

Fakturering skal ske elektronisk og opfylde de i medfør af Bekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007 af lov om offentlige betalinger mv. med de til enhver tid gældende senere ændringer fastsatte krav samt kravene i den til enhver tid gældende momslov, jf. Bekendtgørelse nr. 663 af 16. juni 2006 om merværdiafgiftsloven, som ændret, vedrørende fakturaers indhold (§ 40) og elektroniske fakturaer (§ 45).

En frist for fakturering betyder, at de elektroniske fakturaer skal være tilgængelige for Kunden i det elektroniske betalingssystem inden fristens udløb.

Kundens EAN-nummer er: *[Indsættes af Kunden]*.

Faktureringen sker som anført i Bilag 14.

23. Garantier

23.1 Generel garanti

Under forudsætning af, at eventuelle krav til Kundens it-miljø er opfyldt, jf. punkt 4, samt at Kunden yder den forudsatte medvirken, jf. punkt 10 og Bilag 9, garanterer Leverandøren, at Leverancen, vedligeholdelse og eventuel Drift opfylder alle de i Kontrakten stillede krav til det leverede og God it-skik. Såfremt dette ikke er tilfældet, påhviler det Leverandøren uden yderligere vederlag og inden for de i Kontrakten fastsatte tidsfrister, jf. Bilag 1, at levere det, der er nødvendigt for at opfylde Kontrakten.

Leverandøren garanterer, at udstyr og Programmel opfylder de krav til funktion, kapacitet, arkitektur, sikkerhed, grænseflader og integration, som fremgår af Leverancebeskrivelsen (Bilag 3) samt Kontrakten i øvrigt, herunder Bilag 16 for så vidt angår Programmel.

Kommentar [DITA15]: Er betinget af offentlige regler. Vejledningen kan angive, at den kan tages ud i private kontrakter og erstattes af en tilstrækkeligt bagtung betalingsplan. Garantistillelse vil altid være omkostningsforøgende og midlerne vil gå fra projektet.

Kommentar [DITA16]: I praksis vil en voldgiftsret næppe opretholde garantivirkning vedrørende "alle" (efter ordlyden således også bagatelagte) krav. Se endvidere høringsbrevet.

Leverandøren garanterer, at der for Kundespecifikt Programmel anvendes designmetoder, kvalitetsstandarder, programmeringssprog og programudviklingsværktøjer i overensstemmelse med God it-skik.

Leverandøren garanterer, at det leverede Programmel er dækket af de i Bilag 16 anførte licenser.

23.2 Fejl i Programmel

Såfremt Kunden har stillet krav om bestemt Programmel, bærer Kunden risikoen for Fejl og for ekstraordinære omkostninger ved Leverandørens opfyldelse af Leverandørens vedligeholdelsesforpligtelser, der må tilskrives sådant Programmel, og som ikke burde være undgået af Leverandøren.

Såfremt kravet alene vedrører en bestemt slags Programmel i almindelighed, bærer Kunden dog kun risikoen for Fejl og ekstraordinære vedligeholdelsesomkostninger, i den udstrækning Leverandøren ikke ved sit valg af det konkrete Programmel har eller burde have forudset sådanne Fejl eller ekstraordinære vedligeholdelsesomkostninger.

Kommentar [DITA17]:
Dette er en vanskeligt håndterbar sondring.

23.3 Leverandørens ressourcer

Leverandøren garanterer ved udførelse af ydelser i henhold til Kontrakten at anvende tilstrækkelige og kvalificerede ressourcer samt at være i besiddelse af de aftalte kompetencer og den fornødne indsigt i forhold til at gennemføre Projektet under anvendelse af den Agile Metode, jf. Bilag 8.

23.4 Estimer

Leverandøren garanterer, at estimer udarbejdes på professionel og forsvarlig vis, og for så vidt angår vederlags- og tidsestimater under anvendelse af den i Bilag 14 angivne metode.

23.5 Kundens deltagelse

Kunden garanterer at deltage aktivt i Projektet som beskrevet i Kontrakten, jf. punkt 10 og Bilag 7 samt ved sin deltagelse at anvende tilstrækkelige og kvalificerede ressourcer.

Kunden garanterer endvidere at opfylde de i Bilag 9, jf. punkt 9.2, angivne krav til indsigt i forhold til at gennemføre Projektet under anvendelse af den Agile Metode.

Såfremt det er en forudsætning for Kundens opfyldelse af de i Bilag 9, jf. punkt 9.2, —angivne krav til indsigt, at Kunden har deltaget i et uddannelsesforløb i den anvendte Agile Metode, er dette angivet i Bilag 3.

Såfremt det er en forudsætning for Kundens anvendelse af Leverancen, at Kundens brugere har deltaget i et af Leverandøren anbefalet og gennemført uddannelsesforløb, er dette angivet i Bilag 9.

23.6 Ændringsmuligheder

Leverandøren garanterer, at Leverancen og eventuel Drift kan ændres i overensstemmelse med retningslinjerne i punkt 6 og 14 samt det, der i Bilag 3 er beskrevet som en mulig Option eller Egentlig Ændring af Leverancen eller i Bilag 16 som en yderligere funktionalitet.

Endvidere garanterer Leverandøren, at Optioner og aftalte ændringer ikke indskrænker Leverancens eksisterende egenskaber i forhold til opfyldelse af Kundens Behovsopgørelse (Bilag 3), herunder Leverancens egnethed i forhold til Kundens Forretningsmæssige Mål og Behov, eller hindrer/begrænser Leverancens fortsatte opfyldelse af kravene i Kontrakten, medmindre andet er angivet i Bilag 3 eller følger af aftalen om den pågældende Option eller ændring.

23.7 Tredjemands udførelse af vedligeholdelse og ændringer

Leverandøren garanterer at integrere ændringer leveret af tredjemand med Leverancen, såfremt ændringens tekniske løsning opfylder krav til grænseflader mv. fastsat i Bilag 3 samt God it-skik i øvrigt. Leverandøren vederlægges særskilt herfor.

Kunden har ret til selv eller ved tredjemand at udføre vedligeholdelse eller ændringer af Programmel, medmindre andet er anført i Bilag 16, jf. punkt 30.

I det omfang Kunden har ret til selv eller ved tredjemand at udføre vedligeholdelse eller ændring af Programmel, jf. punkt 30, garanterer Leverandøren:

- At Programmet er udført på en hensigtsmæssig måde, således at tredjemand kan udføre vedligeholdelse og ændringer uden uforholdsmæssigt stort forbrug af ressourcer under forudsætning af, at den pågældende tredjemand har de kvalifikationer, som sædvanligvis må forventes ved en opgave af den pågældende art.
- At Programmet og leveret udstyr er udformet således, at vedligeholdelse og ændringer vil kunne udføres af tredjemand ved anvendelse af Standardvedligeholdelses- og Standardudviklingsværktøjer, medmindre andet er angivet i Bilag 16.
- At - dersom det i Bilag 16 er fastsat, at vedligeholdelse og ændringer ikke kan ske ved anvendelse af Standardvedligeholdelses- og Standardudviklingsværktøjer - vil Leverandøren i overensstemmelse med punkt 30.2 og punkt 30.3.1.1 stille de fornødne vedligeholdelses- og udviklingsværktøjer mv. til rådighed for Kunden eller en af Kunden valgt tredjemand til brug for opgaven.

23.8 Hæftelse for underleverandører

Leverandøren hæfter for underleverandørers leverancer og ydelser efter Kontrakten på ganske samme måde som for sine egne forhold, dog med nedenstående begrænsninger.

Såfremt Kunden som følge af Leverandørens rådgivning har indgået licensaftale om brug af Tredjeparts Standardprogrammel direkte med licensgiveren, jf. punkt 10.4, anses licensgiveren også som underleverandør.

Såfremt der er tale om en Fejl i tredjepartsprodukter, som Leverandøren ikke burde have erkendt eller forudset på tidspunktet for Kontraktens indgåelse og som har karakter af en Fejl i Programmet i forhold til underleverandørens specifikationer (programfejl) og ikke en Fejl i forhold til kravene til Leverancen i Kontrakten (systemfejl), gælder følgende begrænsninger i Leverandørens afhjælpningspligt:

- Leverandøren skal straks rapportere Fejlen til producenten af Standardprogrammet og indhente dennes bekræftelse på, at forholdet er accepteret som en Fejlrapportering. Leverandøren skal med passende mellemrum følge op på fejlrapporteringen og rapportere tilbage til Kunden.
- Leverandøren skal gøre sit yderste for at reducere problemets omfang, herunder anwise relevant omgåelse.
- Når tredjemand har leveret en rettelse af den pågældende eller eventuelt andre Fejl eller har anvist relevant omgåelse, skal Leverandøren straks sørge for orientering af samt installation hos Kunden, hvor dette i øvrigt er en del af den aftalte vedligeholdelse.

Ovenstående begrænsning i Leverandørens udførelse af fejlrettelser omfatter ikke det Programmel, der er særskilt undtaget i Bilag 3. Programmel fra Leverandørens koncernforbundne selskaber kan ikke undtages herfra. Begrænsningen indebærer ingen begrænsning i kravene til godkendelse af overtagelsesprøve eller driftsprøve eller i Kundens andre misligholdelsesbeføjelser.

23.9 Garanterede servicemål

Leverandøren garanterer, at de i Bilag 11 anførte servicemål opretholdes fra Overtagelse af de enkelte Delleverancer og indtil ophør af vedligeholdelsesforpligtelsen. Såfremt der gælder særlige servicemål for en eventuel ibrugtningsperiode forud for Overtagelse for de enkelte Delleverancer, er dette angivet i Bilag 11.

Til opretholdelse af de garanterede servicemål skal Leverandøren udføre forebyggende og afhjælpende vedligeholdelse som angivet i punkt 15.

23.10 Tredjemands rettigheder

Leverandøren garanterer, at det leverede ikke krænker andres rettigheder, herunder patenter eller ophavsrettigheder.

Kommentar [DITA18]: Bør resultere i skadesløsholdelse.

Det er en forudsætning for garantien, at Kunden ved Meddelelse straks giver Leverandøren underretning herom, når Kunden bliver opmærksom på eventuelle rettighedskrænkelser, og at Kunden bistår Leverandøren under sagen i fornødent omfang.

Kommentar [DITA19]: K03 nævner ikke open source. Open source vilkårene bør ikke være som i K02, men som minimum bør der (her eller i tilknytning til punkt 30) være en informationspligt ved brug af enhver open source licens med viral (copyleft) effekt.

23.11 Overholdelse af regler

Leverandøren garanterer, at leverede ydelser og leverancer opfylder relevante præceptive regler samt de i Bilag 3 anførte deklaratoriske regler, således som disse foreligger ved Kontraktens indgåelse, henholdsvis på tidspunktet for bestilling af en ændring og en Option.

Det er angivet i Bilag 10, i hvilket omfang indførelse af nye regler efter kontraktindgåelse er omfattet af Leverandørens vedligeholdelsesordning.

23.12 Garantiperiode

Garantiperioden for en Delleverance og en Selvstændig Opgave er på et år, der løber fra Overtagelse for den pågældende Delleverance eller Selvstændige Opgave. Garantierne vedrørende tredjemands rettigheder, jf. punkt 23.10, og overholdelse af regler, jf. punkt 23.11, gælder uden tidsbegrænsning.

Garantiperioden for en Delleverance, der er Overtaget betinget af Afhængigheder, udløber dog først et år efter endelig Overtagelse. Eventuelt udstyr vil dog altid være undergivet en garantiperiode på et år regnet fra Ibrugtagning af udstyret. Hvor producenten af det pågældende udstyr giver en længerevarende garanti, skal Leverandøren sikre Kunden den fulde garantiperiode fra producenten.

Afhjælpning af Fejl er undergivet garanti indtil udløbet af den oprindelige garantiperiode, dog mindst i tre måneder regnet fra tidspunktet for afhjælpningen.

Vedligeholdelse og andre løbende ydelser er undergivet garanti. Eventuelle krav vedrørende disse ydelser skal fremsættes inden et år fra levering af de pågældende ydelser.

24. Persondatalovgivningen

Såfremt Leverandørens udførelse af ydelser under Kontrakten indebærer behandling af personhenførbare oplysninger, er Leverandøren til enhver tid forpligtet til at sikre, at gældende dansk persondatalovgivning overholdes, særligt persondataloven (lov nr. 421 af 31. maj 2000 med senere ændringer) og - hvis Kunden er en offentlig myndighed - sikkerhedsbekendtgørelsen (bekendtgørelse 528/2000 med senere ændringer).

I det omfang Leverandørens udførelse af ydelser under Kontrakten indebærer, at Leverandøren behandler personhenførbare oplysninger, handler Leverandøren således som databehandler alene efter instruks fra Kunden som dataansvarlig, og reglerne i persondatalovens § 41, stk. 3-5, gælder ligeledes for behandlingen af personoplysninger ved Leverandøren. Leverandøren må ikke behandle personoplysningerne til andre formål end dem, som Kunden har fastsat, ligesom Leverandøren ikke må behandle personoplysningerne efter instruks fra andre end Kunden.

Leverandøren skal træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes samt mod, at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med persondataloven og sikkerhedsbekendtgørelsen. Dette gælder også, hvis behandlingen af personoplysninger hos Leverandøren sker ved anvendelse af hjemmearbejdspladser.

Hvis Leverandøren er etableret i en anden EU-medlemsstat, skal de bestemmelser om sikkerhedsforanstaltninger, som er fastsat i lovgivningen i den EU-medlemsstat, hvor Leverandøren er etableret, derudover gælde for Leverandøren. Hvis Leverandøren er etableret i en anden EU-medlemsstat, skal Leverandøren således overholde både de danske sikkerhedskrav i persondataloven og sikkerhedskravene i Leverandørens hjemland.

Leverandøren skal på Kundens anmodning give Kunden tilstrækkelige oplysninger til, at Kunden kan overholde sine forpligtelser som dataansvarlig efter persondatalovgivningen, herunder forpligtelser over for registrerede (såsom indsigtsretten) og forpligtelsen til at påse, at Leverandøren har truffet de nævnte tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger. Leverandøren skal i den forbindelse foranledige, at en uafhængig tredjepart, en gang om året, afgiver en revisionserklæring til Kunden om de persondataretlige sikkerhedsmæssige forhold hos Leverandøren.

Leverandøren har pligt til at deltage i eventuelle drøftelser med Datatilsynet og indarbejde eventuelle anbefalinger og/eller påbud mv. fra tilsynet vedrørende behandling af personoplysninger som led i udførelsen af Leverandørens ydelser under Kontrakten.

I tilfælde af sikkerhedsbrist skal Leverandøren uden unødigt ophold give Kunden meddelelse herom.

25. Leverandørens misligholdelse

25.1 **Forsinkelse**

25.1.1 *Underretningspligt*

Det påhviler Leverandøren at give en begrundet Meddelelse til Kunden straks, når Leverandøren må forudse, at der vil indtræde risiko for, at et Vederlags- og/eller tidsestimat ikke kan overholdes, jf. punkt 5.2.1.1, eller der i øvrigt er risiko for forsinkelse eller for, at Kontrakten ikke i øvrigt bliver rigtigt opfyldt.

25.1.2 *Bod*

Såfremt en af de i Tidsplanen (Bilag 1) anførte frister for Overtagelse overskrides som følge af Leverandørens forhold, betaler Leverandøren en bod for hver påbegyndt Arbejdsdag, som den aftalte frist overskrides. Ved bortfald af betinget Overtagelse af en Delleverance som følge af manglende godkendelse af Overtagelsesprøven for en Delleverance, hvortil der var Afhængigheder fra den betinget overtagne Delleverance, ifaldes bod for begge Delleverancer fra tidspunktet for overskridelse af fristen for Overtagelse af den Delleverance, hvortil der var Afhængigheder.

Boden udgør [...] % af det fastlagte vederlag for den Delleverance, der er omfattet af forsinkelsen, pr. påbegyndt Arbejdsdag.

Såfremt driftsprøven som følge af Leverandørens forhold ikke kan gennemføres med det aftalte resultat i overensstemmelse med fristen herfor, jf. Bilag 1, betaler Leverandøren en bod for hver påbegyndt Arbejdsdag, som den aftalte frist overskrides.

Boden udgør [...] % af det fastlagte vederlag for den Delleverance, der er omfattet af forsinkelsen, pr. påbegyndt Arbejdsdag.

Den samlede bod for forsinkelse vedrørende en Delleverance eller Selvstændig Opgave kan ikke overstige [...] % af det fastlagte vederlag for den pågældende Delleverance eller Selvstændige Opgave.

Påløbet bod betales ugevis efter påkrav fremsat i Meddelelse fra Kunden. Har Leverandøren ikke senest 12 måneder efter den aftalte frist modtaget Meddelelse herom fra Kunden, bortfalder Kundens ret til bod.

25.2 **Mangler**

25.2.1 *Afhjælpning*

For de dele af Leverancen, der er omfattet af vedligeholdelsesordningen, påhviler det Leverandøren at afhjælpe Fejl i Leverancen som led i denne ordning i overensstemmelse med punkt 15 og punkt 17 samt Bilag 10.

Kommentar [DITA20]: Vi anbefaler et vilkår om, at reviderede planer (uanset påbegyndt anvendelse eller godkendelse i projektet) m.v. ikke er aftalt før formaliseret på et vist niveau samt bestemmelse om vederlagsfri gentagelse af undervisning, hvis værdien af allerede gennemført undervisningen er forringet som følge af opstået forsinkelse.

For de øvrige ydelser gælder, at Leverandøren skal sørge for afhjælpning af Fejl, såfremt det er nødvendigt for, at driftsprøven kan bestås, eller såfremt der reklameres over en Fejl inden for garantiperioden.

Leverandørens afhjælpningspligt gælder Fejl både ved Absolutte krav og Øvrige krav, som ikke er bortfaldet, jf. punkt 5.2.1.1.

Når Leverandøren har foretaget afhjælpning, skal Leverandøren give underretning herom til Kunden.

Såfremt der er uenighed om, hvorvidt der foreligger en Fejl, eller hvorvidt Leverandørens afhjælpning er fyldestgørende, afgøres spørgsmålet i overensstemmelse med punkt 36.3.

Der henvises i øvrigt til de i punkt 23.8 indeholdte begrænsninger i Leverandørens afhjælpningspligt i relation til tredjepartsprodukter.

25.2.2 Bod for overskridelse af servicemål

Såfremt servicemålene i Bilag 11 overskrides, betaler Leverandøren en bod i henhold til principperne anført i Bilag 11.

Den samlede bod for manglende opfyldelse af servicemål i en måned kan ikke overstige [...] % af vedligeholdelsesvederlaget for den pågældende måned.

Påløbet bod betales månedsvis efter påkrav fremsat i Meddelelse fra Kunden. Har Leverandøren ikke senest 12 måneder efter månedens udløb modtaget Meddelelse herom fra Kunden, bortfalder Kundens ret til bod for den pågældende måned.

25.2.3 Forholdsmæssigt afslag

Dansk rets almindelige regler om forholdsmæssigt afslag finder anvendelse. Ved beregning af den relevante værdiforringelse, der udgør afslaget, skal der tages hensyn til den nytteværdi, som Kunden ikke kan udnytte som følge af Fejlen. Det bemærkes, at Fejl ved Øvrige Krav er ukritiske, jf. Bilag 11.

For forhold, der udløser betaling af bod, kan et forholdsmæssigt afslag kun kræves i det omfang, Kunden dokumenterer en værdiforringelse ud over den betalte bod.

25.3 Kundens beføjelser i øvrigt

Ud over det i punkt 25.1 og punkt 25.2 anførte gælder dansk rets almindelige regler om beføjelser i anledning af forsinkelse eller Mangler, jf. dog punkt 26, punkt 28 og punkt 29.

26. Kundens ophævelse

26.1 Betingelser for ophævelse

Kunden kan ophæve Kontrakten helt eller delvist, såfremt der foreligger væsentlig misligholdelse.

For ophævelse på grund af Mangler er det en betingelse, at Manglerne ikke inden for rimelig tid er afhjulpet, jf. herunder Bilag 11 om krav til reaktionstid og tilgængelighed. Fejl, der vedrører manglende opfyldelse af Øvrige Krav ved Overtagelse, indgår ikke i vurderingen af, om der foreligger væsentlig misligholdelse, jf. punkt 7.4. Manglende opfyldelse af servicemål vurderes i forhold til Leverancen, herunder også Øvrige Krav, som ikke er bortfaldet, jf. punkt 5.2.1.1.

Kundens ophævelse kan alene ske med virkning for den eller de konkrete Delleverancer, for hvilke der foreligger væsentlig misligholdelse, samt for fremtidige Delleverancer. Ophævelse kan således ikke ske med virkning for Delleverancer, som Kunden allerede har overtaget. Dette gælder dog ikke, hvor Overtagelsen er sket betinget, jf. punkt 13.2, og Delleverancen har Afhængigheder til Absolutte Krav, der ikke på ophævelses tidspunktet er leveret ved Overtagelse af en Delleverance, eller Delleverancen har Afhængigheder til Absolutte Krav omfattet af en Delleverance, for hvilken der foreligger væsentlig misligholdelse.

Leverandørens misligholdelse af sine eventuelle driftsforpligtelser kan ikke begrunde en ophævelse for Kontraktens øvrige ydelser. Er der i Bilag 12, aftalt en uopsigelsesperiode for Leverandøren, gælder dette dog kun, såfremt Kunden kan få varetaget Drift af tredjemand på normale forretningsmæssige vilkår.

Såfremt Leverandøren væsentligt misligholder vedligeholdelsesforpligtelserne i garantiperioden, er Kunden berettiget til at ophæve Kontrakten helt eller delvist. Ophævelsen omfatter aftalen om at yde vedligehold og support eller dele heraf samt eventuelle fremtidige Delleverancer. Herudover kan ophævelsen alene omfatte den eller de Delleverancer, der konkret og af betydning i forhold til funktionaliteten er væsentligt berørt af Leverandørens misligholdelse, samt for hvilke garantiperioden endnu ikke er udløbet. Ved vurderingen af om funktionaliteten er væsentligt berørt skal det tages i betragtning, om funktionaliteten kan genoprettes, hvis vedligeholdelsen overdrages til tredjemand. Efter garantiperiodens udløb omfatter ophævelsen alene aftalen om at yde vedligehold og support eller dele heraf.

26.1.1 Ophævelsesgrunde

Som væsentlig misligholdelse, der berettiger Kunden til at ophæve Kontrakten helt eller delvist i henhold til punkt 26.1, anses bl.a. følgende:

Kommentar [DITA21]: Der bør tilføjes en sædvanlig påkravsfrist og afhjælpningsret (hvis misligholdelsen kan afhjælpes). Særligt i tilfælde af fuldstændig ophævelse bør afhjælpningsfristen være rimeligt lang.

Kommentar [DITA22]: DITA er enig i, at den mulighed for ophævelse af kontrakten efter garantiperiodens udløb p.g.a. misligholdelse af vedligeholdelsesordningen, som følger af K02, punkt 20.1, 4. afsnit, ikke skal være gældende under K03.

- En samlet overskridelse af fristerne for Overtagelse og godkendt driftsprøve for en Delleverance med mere end [40] Arbejdsdage.
- Såfremt Leverandøren på et givent tidspunkt i to på hinanden følgende opgørelsesperioder pådrager sig maksimal bod for manglende overholdelse af servicemål, jf. punkt 25.2.2. Dette gælder uanset den manglende overholdelse af servicemål kan henføres til Fejl ved Absolutte krav og/eller Øvrige krav, som ikke er bortfaldet, jf. punkt 5.2.1.1.
- Leverandørens konkurs, såfremt konkursboet ikke på baggrund af skriftlig henvendelse fra Kunden uden ugrundet ophold tilkendegiver, at boet indtræder i Kontrakten.
- Leverandøren tages under rekonstruktionsbehandling.
- Leverandørens åbning af forhandlinger om akkord eller væsentligt forringede økonomiske forhold i øvrigt, der bringer Kontraktens rette opfyldelse i fare.
- Leverandørens ophør med den virksomhed, som Kontrakten vedrører, eller indtræden af andre omstændigheder, der bringer Kontraktens rette opfyldelse i alvorlig fare.

Såfremt en uvildig sagkyndig ved audit, jf. punkt 18, har truffet afgørelse om, at Leverandørens manglende opfyldelse af de i Bilag 8 angivne krav til indsigt har væsentlig betydning for Leverandørens forsinkelse i forhold til Tidsplanen (Bilag 1) eller for at levere uden væsentlige Mangler, og Leverandøren ikke ved en fornyet audit ved den uvildige sagkyndige har dokumenteret, at kravene til Leverandørens indsigt er opfyldt inden en af den uvildige sagkyndige fastsat frist, er Kunden berettiget til at hæve for så vidt angår den pågældende Delleverance og fremtidige Delleverancer, jf. dog punkt 26.1 om ophævelse ved Afhængigheder.

Såfremt der sker overskridelse af aftalt Overtagelse for en Egentlig Ændring eller en Option, der leveres som en Selvstændig Opgave, jf. punkt 6.3 og punkt 14.3, med mere end [30] Arbejdsdage, er Kunden endvidere berettiget til at helt eller delvis at hæve aftalen om den pågældende Egentlige Ændring eller Option.

26.2 Opgørelse ved ophævelse

26.2.1 Generelt

Ved ophævelse skal Leverandøren straks tilbagebetale de af Kunden indbetalte beløb vedrørende de dele af Leverancen, der omfattes af ophævelsen, uden fradrag for værdinedgang eller almindelig brug.

Kunden skal tilbagelevere de af ophævelsen omfattede dele af Leverancen i den stand, hvori de findes hos Kunden. Kunden er erstatningsansvarlig efter dansk rets almindelige regler for tab, der skyldes en brug af Leverancen, der ikke kunne være forventet. Leverandøren skal varetage demontering.

Kommentar [DITA23]: Bør kunne moderniseres. Markedet kan forvente, at sprogbrugen virker rammende i forhold til et agilt udviklingsprojekt.

Kunden er dog berettiget til at benytte dele af Leverancen, indtil alternative løsninger kan anskaffes. I så fald tilbagebetales de af Kunden indbetalte beløb, for det som omfattes af ophævelsen, først, når tilbagelevering finder sted.

For perioden fra ophævelse og indtil tilbagelevering finder sted, betaler Kunden et rimeligt vederlag for den nytte, Kunden har haft af de pågældende dele af Leverancen, herunder for eventuel Ibrugtagning forud for Overtagelse. Ved tilbagelevering af dele af Leverancen fastsættes nytteværdien som udgangspunkt som summen af eventuelt driftsvederlag, vederlag for vedligeholdelse og løbende betalinger for anvendelse af Programmel (eller en eventuel forholdsvis andel af en fast engangsbetaling). Disse vederlag og afgifter betales forholdsvis i forhold til den berigelse, Kunden har ved brugen.

Kommentar [DITA24]: Bestemmelsen er vanskeligt administrerbar.

Ved ophævelse beholder Kunden de dele af Leverancen, som ikke omfattes af ophævelsen, samt eventuelle rettigheder knyttet hertil, på de vilkår som i øvrigt gælder efter Kontraktens punkt 30 og Bilag 16. Kunden kan endvidere ikke kræve tilbagebetaling af erlagt vederlag for sådanne dele af Leverancen.

Kunden kan kræve, at Leverandøren reetablerer forholdene vedrørende eventuelle tidligere overtagne Delleverancer, der ikke omfattes af ophævelsen, såfremt den fulde funktionalitet vedrørende disse Delleverancer ikke længere foreligger som følge af forhold ved den del af Leverancen, for hvilken der foreligger væsentlig misligholdelse.

For den del af Leverancen, der omfattes af ophævelsen, bortfalder aftale om vedligeholdelse og eventuel Drift ved tilbagelevering. Leverandøren er fortsat forpligtet til at vedligeholde og varetage eventuel Drift af de dele af Leverancen, som ikke er omfattet af ophævelsen, på hidtidige vilkår, dog således at Leverandørens vederlag reduceres forholdsvis. Leverandøren kan dog kræve vedligeholdelses- og/eller eventuelt driftsvederlag for den resterende del af Leverancen reguleret i det omfang, at dette er rimeligt begrundet.

26.2.2 Tilbagelevering og rettigheder til Programmel og Dokumentation ved ophævelse

Ved ophævelse af en Delleverance ophører brugsretten, med de undtagelser der fremgår af nærværende punkt 26.2.2, til det Programmel med tilhørende Dokumentation, der er omfattet af ophævelsen. Brugsretten ophører på tidspunktet for Leverandørens tilbagebetaling af de beløb, Kunden har indbetalt vedrørende Programmet, jf. punkt 30.1.

26.2.2.1 Indbyrdes afhængigheder

Kunden er alene forpligtet til at foretage en tilbagelevering af Programmel mv., i det omfang den fulde funktionalitet vedrørende eventuelle tidligere overtagne Delleverancer, der ikke er omfattet af ophævelsen, ikke berøres heraf. I tilfælde af, at brugsretten til det Programmel mv., der er omfattet af en ophævelse

vedrørende en given Delleverance, er afgørende for, at Kunden kan anvende en eller flere tidligere leverede Delleverancer, der ikke omfattes af ophævelsen, bevarer Kunden således brugsretten til Programmet mv., medmindre Leverandøren reetablerer forholdene vedrørende disse Delleverancer. Kundens udnyttelse af funktionaliteter i sådan Programmet udløser vederlag i overensstemmelse med det i Bilag 14 og Bilag 16 anførte.

27. Kundens misligholdelse

27.1 Misligholdelse af Kundens betalingsforpligtelser

Såfremt Kunden misligholder sine betalingsforpligtelser i henhold til Kontrakten, er Leverandøren berettiget til rente i overensstemmelse med rentelovens regler.

Leverandøren er endvidere berettiget til at ophæve Kontrakten for så vidt angår bestemte ydelser og/eller en konkret Delleverance samt fremtidige Delleverancer, såfremt Leverandøren over for Kunden har afgivet påkrav ved Meddelelse om, dels at Kunden på nærmere specificeret måde har misligholdt sine betalingsforpligtelser vedrørende den pågældende Delleverance, dels at manglende betaling inden [40] Arbejdsdage vil medføre, at Kontrakten ophæves for så vidt angår den pågældende Delleverance samt fremtidige Delleverancer, og såfremt Kunden ikke har opfyldt sine betalingsforpligtelser inden fristens udløb.

27.2 Misligholdelse af Kundens øvrige forpligtelser

Deltager Kunden ikke i Projektet som forudsat i den Agile Metode og som angivet i Kontrakten, herunder med den fornødne indsigt, jf. punkt 5, punkt 9 og punkt 10 samt Bilag 9, og medfører Kundens manglende deltagelse mv., at en eller flere af de i Tidsplanen (Bilag 1) aftalte tidsfrister for afprøvning og test forsinkes, er Leverandøren berettiget til en udskydelse af efterfølgende tidsfrister for afprøvning og test med et til forsinkelsen svarende antal dage. Kunden skal derfor på Leverandørens anmodning i overensstemmelse med ændringsproceduren i punkt 6.3.3 fremsætte en ændringsanmodning med henblik på udskydelse af efterfølgende tidsfrister for afprøvning og test med et til forsinkelsen svarende antal dage. Kundens udskydelsesadgang, jf. punkt 12.2.4, reduceres endvidere tilsvarende.

Anmodning om udskydelse skal afgives skriftligt til Kunden, når Leverandøren kan forudse, at Tidsplanen (Bilag 1) som følge af Kundens forhold vil blive overskredet, dog skal anmodningen afgives senest tre Arbejdsdage efter, at forsinkelsen er konstateret. Afgives anmodningen efter udløbet af denne frist, vil alene de tidsfrister, der indtræder efter tidspunktet for begæringens modtagelse hos Kunden, kunne udskydes.

Manglende anmodning om udskydelse af tidsfrister medfører, at forsinkelsen ikke kan henregnes til Kunden.

Leverandøren er, i det omfang Leverandøren skriftligt har anmodet Kunden om udskydelse af tidsfrister, berettiget til i sit vederlag at medtage omkostninger til dækning af direkte, dokumenterede merudgifter, som Leverandøren påføres som følge af forsinkelse forårsaget af Kundens manglende deltagelse, ligesom Leverandøren har krav på renter af eventuelle udskudte betalinger som følge af forsinkelsen.

Såfremt Kundens manglende deltagelse mv. udgør en væsentlig misligholdelse af Kundens forpligtelser efter Kontrakten, er Leverandøren endvidere berettiget til at opsige Kontrakten for så vidt angår den konkrete Delleverance, som er forsinket som følge af Kundens manglende deltagelse, samt fremtidige Delleverancer, såfremt Leverandøren over for Kunden har afgivet påkrav ved Meddelelse om, dels at Kunden på nærmere specificeret måde har misligholdt sine forpligtelser efter Kontrakten, dels at manglende udbedring heraf inden [20] Arbejdsdage vil medføre, at Kontrakten opsiges for så vidt angår den pågældende Delleverance samt fremtidige Delleverancer, forudsat at Kunden ikke har opfyldt sine forpligtelser efter Kontrakten inden fristens udløb.

Om øvrige beføjelser gælder dansk rets almindelige regler, jf. dog punkt 28 og punkt 29.

28. Erstatning og forsikring

Parterne er erstatningspligtige efter dansk rets almindelige regler, jf. dog punkt 27.2 for så vidt angår erstatning for tab som følge af Kundens manglende deltagelse.

For forhold, der udløser betaling af bod eller reduktion af Leverandørens vederlag, kan erstatning kun kræves i det omfang, Kunden dokumenterer et tab ud over bodsbeløbet eller reduktionen. Erstatning og eventuelt bodsbeløb eller reduktion af vederlag tilsammen er dog under alle omstændigheder begrænset til leverancevederlaget.

Såfremt en uvildig sagkyndig ved audit, jf. punkt 18, har truffet afgørelse om, at en Parts manglende opfyldelse af kravene til indsigt, jf. punkt 9, har haft betydning for Partens væsentlige misligholdelse af Kontrakten, forhøjes maksimum for den samlede erstatning og bod eller reduktion af vederlag med [...] %.

Parterne er ikke i noget tilfælde ansvarlig for driftstab, følgeskader eller andet indirekte tab. Følgeskader og indirekte tab anses ikke at omfatte: [...]. Tab af data anses for indirekte tab, bortset fra tilfælde hvor dette skyldes Leverandørens Drift eller anden datahåndtering, hvor dette er omfattet af Kontrakten. Foranstående begrænsninger gælder kun, såfremt tabet ikke kan henføres til grov uagtsomhed eller forsætlige forhold hos den skadevoldende Part.

Kommentar [DITA25]: Var 25% for den tilsvarende bestemmelse om modenhed i K02. Bestemmelsen er uforklarlig for markedet og oftest uacceptabel i en international kontekst, og heller ikke for kunden det værd. DITA foreslår, at forøgelsen udgår.

Leverandørens produktansvar følger dansk rets almindelige regler. Leverandøren er endvidere forpligtet til at opretholde produktansvarsforsikring fra indgåelsen af Kontrakten og indtil fem år efter Overtagelse af den sidste Delleverance. Produktansvaret for tingskade er beløbsmæssigt begrænset til kr. 5 millioner pr. skadestilfælde.

For de dele af Leverancen, for hvilke der er tegnet aftale om vedligeholdelse eller Drift, opretholdes produktansvarsforsikringen i hele vedligeholdelses- og driftsperioden.

29. Force majeure

Hverken Leverandøren eller Kunden skal anses for ansvarlig over for den anden Part for så vidt angår forhold, der ligger uden for Partens kontrol, og som Parten ikke ved Kontraktens underskrift, henholdsvis en aftale om ændringer, burde have taget i betragtning (herunder strejker) og ej heller burde have undgået eller overvundet. Forhold hos en underleverandør anses kun for force majeure, såfremt der for underleverandøren foreligger en hindring, der omfattes af 1. punktum, og som Parten ikke burde have undgået eller overvundet.

Force majeure ved forsinkelse kan højst gøres gældende med det antal Arbejdsdage, som force majeure-situationen varer. Såfremt en tidsfrist for Leverandøren udskydes på grund af force majeure, udskydes de betalinger, der knytter sig dertil, tilsvarende.

Force majeure kan kun påberåbes, såfremt den pågældende Part har givet Meddelelse herom til den anden Part senest fem Arbejdsdage efter, at force majeure er indtrådt. Meddelelsen skal indeholde en vurdering af den forventede varighed af force majeure-situationen.

Den Part, der ikke er ramt af force majeure, er berettiget til at annullere Kontrakten helt eller delvis, såfremt aftalt Overtagelse overskrides med 60 Arbejdsdage som følge af force majeure. Annullering kan alene ske med virkning for den eller de konkrete Delleverancer, der er berørt af force majeure-situationen samt for fremtidige Delleverancer. Annullering kan således ikke ske med virkning for Delleverancer, som Kunden allerede har overtaget, medmindre Delleverancen har Afhængigheder til Absolutte Krav, der ikke på annulleringstidspunktet er leveret ved Overtagelse af en Delleverance.

I tilfælde af sådan annullering tilbageleverer begge Parter snarest muligt, hvad de har modtaget fra den anden Part i forhold til det der er omfattet af annullationen, og der består derefter ingen yderligere krav mellem Parterne. Herudover kan Kunden annullere en aftale om vedligeholdelse eller eventuel Drift med virkning for fremtidige ydelser, såfremt Leverandøren er forhindret i at levere disse ydelser

Kommentar [DITA26]: Dette vil ofte være tilfældet og forekommer byrdefuldt i force majeure situationen.

som følge af force majeure i en periode på 20 Arbejdsdage inden for en periode på tre måneder.

30. Rettigheder til Programmel, dokumentation og andet materiale beskyttet af immaterielle rettigheder

30.1 Generelt

Leverandøren og/eller eventuelle underleverandører har ophavsret til Programmel og Dokumentation i overensstemmelse med ophavsretslovens bestemmelser herom.

Kunden erhverver brugsret til Programmel og Dokumentation, herunder Programmel og Dokumentation der er tilpasset eller ændret i henhold til punkt 6 og/eller vedligeholdt i henhold til punkt 15.

Brugsretten omfatter rettigheder til at foretage den for brugen af Programmet nødvendige kopiering og ændring, herunder sikkerhedskopiering, fejlrettelse og dekompilering med henblik på at opnå interoperabilitet, i overensstemmelse med ophavsretslovens § 36 og § 37.

I det omfang Leverandøren ikke varetager Driften, omfatter brugsretten tillige de rettigheder til bl.a. kopiering og ændring, der er nødvendige for, at Kunden kan overlade Driften af Leverancen til tredjemand.

I øvrigt er brugsrettens kvalitative indhold samt kvantitative, geografiske og tidsmæssige omfang fastsat i Bilag 16 for så vidt angår både Standardprogrammel og Kundespecifikt Programmel, begge med tilhørende Dokumentation. I det omfang Bilag 16 ikke indeholder oplysninger om Kundens brugsret, er der ingen begrænsninger herfor.

Bilag 16 regulerer desuden Kundens adgang til at overdrage brugsretten til tredjemand, ud over de i punkt 32 nævnte tilfælde.

Det i Bilag 16 anførte kan ikke medføre, at Leverancebeskrivelsen ikke opfyldes, eller at det i nærværende punkt 30 anførte fraviges. Dette gælder uanset, om licensaftalerne i Bilag 16 er indgået mellem Leverandøren og Kunden eller mellem underleverandører og Kunden. Formålet med Bilag 16 er primært, som led i Leverandørens licensstyring for Kunden, at fastlægge brugsrettens nærmere indhold i overensstemmelse med Leverancebeskrivelsen og nærværende punkt 30.

Det skal være oplyst i Bilag 16, hvilke af Programmetlets funktionaliteter der falder inden for Leverancebeskrivelsen. I det omfang Bilag 16 ikke indeholder disse oplysninger, anses alle Programmetlets funktionaliteter at falde inden for Leverancebeskrivelsen.

De vederlagsmæssige konsekvenser af udnyttelse af Programmets enkelte funktionaliteter inden for Leverancebeskrivelsen skal være oplyst i ~~Bilag 16~~~~Bilag 14 og Bilag 16~~~~Bilag 16~~. I det omfang disse oplysninger ikke fremgår af ~~Bilag 16~~~~Bilag 14 og Bilag 16~~~~Bilag 16~~, udløser udnyttelsen intet vederlag.

Hvis der er andre konsekvenser af Programmets udnyttelse inden for Leverancebeskrivelsen end de vederlagsmæssige, herunder f.eks. forpligtelser til offentliggørelse af ændringer, skal det være oplyst i Bilag 16. Såfremt sådanne konsekvenser ikke er oplyst, kan de ikke tillægges retsvirkning i forholdet mellem Kunden og Leverandøren.

Leverandøren skal skadesløsholde Kunden, såfremt Kunden bliver mødt med krav fra tredjepart på grundlag af licensbestemmelser, der ikke er oplyst eller strider mod oplysningerne i Bilag 16. Dette gælder dog ikke i det omfang, tredjemands krav vedrører udnyttelse af Programmet uden for Leverancebeskrivelsen.

Brugsretten til henholdsvis Standardprogrammet og Kundespecifikt Programmet med tilhørende Dokumentation er desuden beskrevet i punkt 30.2 og punkt 30.3. Det er angivet i Bilag 3, i hvilket omfang Programmet er Standardprogrammet.

Brugsretten overgår ved Overtagelse. For Programmet og Dokumentation, som Kunden i henhold til punkt 13.1 og/eller Bilag 14 har betalt forud for Overtagelse, overgår brugsretten dog på betalingstidspunktet.

I tilfælde af ophævelse ophører brugsretten til det Programmet med tilhørende Dokumentation, der er omfattet af ophævelsen.

Brugsretten ophører på tidspunktet for Leverandørens tilbagebetaling af Kundens indbetalte beløb, herunder ved udbetaling af anfordringsgarantien, jf. punkt 22.1 og punkt 26.2.

30.2 Standardprogrammet med tilhørende Dokumentation

Det er angivet i Bilag 16, hvorvidt Kunden har ret til selv eller ved tredjemand at vedligeholde, herunder ændre, Standardprogrammet med tilhørende Dokumentation.

Hvis Kunden har ret til selv eller ved tredjemand at udføre vedligeholdelse, skal Leverandøren stille de nødvendige redskaber, herunder nødvendig kildekode og ikke-standardvedligeholdelsesværktøjer, til rådighed for Kunden. De nærmere betingelser for Kundens benyttelse af redskaberne til vedligeholdelse er fastsat i Bilag 16.

I det omfang Kunden selv eller tredjemand har adgang til at vedligeholde Standardprogrammet med tilhørende Dokumentation, erhverver Kunden

brugsret, jf. punkt 30.1, til det vedligeholdte Standardprogrammel med tilhørende Dokumentation.

Leverandøren opnår ingen rettigheder til de ændringer, der er foretaget af Kunden selv eller ved tredjemand.

30.3 Kundespecifikt Programmel med tilhørende Dokumentation

30.3.1 Kundens rettigheder

30.3.1.1 Ændringer

Kunden har ret til selv eller ved tredjemand at foretage ændringer, herunder vedligeholdelse, af Kundespecifikt Programmel med tilhørende Dokumentation, jf. dog punkt 6.4 vedrørende ændringer uden Leverandørens samtykke.

Leverandøren skal stille de nødvendige redskaber, herunder kildekode samt ikke-standardvedligeholdelsesværktøjer og ikke-standardudviklingsværktøjer, til rådighed for Kunden eller tredjemand. Tilrådighedsstillelsen skal ske vederlagsfrit, i det omfang Leverandøren har ophavsretten, og herudover på samme licensvilkår som dem, der gælder for Leverandøren. Disse licensvilkår skal være angivet i Bilag 16. Betalingen skal være angivet i Bilag 14 og i Bilag 16.

Kunden må kun benytte de redskaber, der er stillet til rådighed i henhold til afsnittet ovenfor, til at vedligeholde, drifte eller videreudvikle det Kundespecifikke Programmel.

Kunden har i den forbindelse ret til at stille redskaberne til rådighed for andre Offentlige Institutioners ændringer i overensstemmelse med punkt 30.3.2.

Kunden erhverver brugsret, jf. punkt 30.1, til det ændrede Kundespecifikke Programmel med tilhørende Dokumentation.

Leverandøren opnår ingen rettigheder til de ændringer, der er foretaget af Kunden selv eller ved tredjemand.

Kunden kan ikke overdrage sine ændringer til andre, herunder andre Offentlige Institutioner. Dette gælder dog ikke ændringer, der består i fejlrettelser og integration til eksisterende og nye systemer.

Kommentar [DITA27]: Dette synes ikke velbegrunder. Så længe dette ikke indebærer en licens- eller immaterialretlig krænkelse, bør kunden kunne gøre hvad som helst med sine ændringer.

30.3.1.2 Deponering af kildekode, der ikke er stillet til rådighed

Medmindre andet udtrykkeligt er angivet i Bilag 16 og/eller Bilag 6, og i det omfang Kunden ikke allerede har adgang til kildekoden, jf. punkt 30.3.1.1, skal Leverandøren med faste intervaller og senest umiddelbart efter Kundens godkendelse af en overtagelsesprøve, der omfatter Kundespecifikt Programmel, foretage sådanne foranstaltninger, der gør kildekoden herfor tilgængelig for Kunden i tilfælde af Leverandørens misligholdelse.

Såfremt der er stillet krav om tilgængeliggørelse i Bilag 6 til brug for gennemførelsen af Interne Test, fremgår de nærmere krav til tilgængeliggørelsens hyppighed og praktiske gennemførelse af Bilag 6.

I tilfælde af Leverandørens misligholdelse erhverver Kunden de rettigheder til kildekoden, der er nødvendige for Leverancens gennemførelse.

30.3.2 Andre Offentlige Institutioners rettigheder

Medmindre andet udtrykkeligt er angivet i Bilag 16, skal Leverandøren indgå aftale om brug af Kundespecifikt Programmel med tilhørende Dokumentation med enhver anden Offentlig Institution, der måtte ønske det.

Aftalen skal indgås på samme vilkår som dem, der følger af Kontrakten, bortset fra punkt 30.3.1.1. Andre Offentlige Institutioners adgang til at foretage eller få foretaget ændringer er begrænset til fejlrettelser og integration til eksisterende og nye systemer.

Leverandøren har ved indgåelse af Kontrakten ikke påtaget sig nogen forpligtelser over for andre Offentlige Institutioner til at udføre ændringer af det Kundespecifikke Programmel.

Hvis Leverandøren udfører ændringer af det Kundespecifikke Programmel til opfyldelse af en anden Offentlig Institutions særlige behov, er Leverandøren berettiget til et vederlag herfor. Hvis Leverandøren ikke kan levere en ønsket ændring på rimelige og sædvanlige vilkår, kan den Offentlig Institution selv foranstalte ændringen udført.

Kunden kan stille den til det Kundespecifikke Programmel hørende Dokumentation, vedligeholdelses- eller udviklingsværktøjer m.v., som Leverandøren har overdraget til Kunden under Kontrakten, til rådighed for en anden Offentlig Institution til brug for fejlrettelse og integration til eksisterende og nye systemer samt ændringer i henhold til foregående afsnit, 2. punktum.

Den Offentlige Institution erhverver samme brugsret til ændringer med tilhørende Dokumentation som den, der gælder efter Kontrakten.

Leverandøren opnår ingen rettigheder til ændringer, som Leverandøren ikke selv har foretaget.

30.4 Andet materiale beskyttet af immaterielle rettigheder

Kunden har ret til at gøre brug af andet materiale beskyttet af immaterielle rettigheder, der ikke udgør Programmel eller Dokumentation, i det omfang det er nødvendigt dels i forbindelse med Kundens almindelige brug af Leverancen dels ved genudbud af Kontrakten eller udbud af drift og vedligeholdelse af den af Kontrakten omfattede Leverance.

31. Tavshedspligt

31.1 Generelt

Parterne skal iagttage tavshed efter nedenstående retningslinjer. Tavshedspligten gælder også efter Kontraktens ophør uanset årsagen hertil.

31.2 Leverandørens tavshedspligt

Leverandøren og dennes medarbejdere skal iagttage ubetinget tavshed for så vidt angår oplysninger om Kundens, brugernes eller andres forhold og data, som de får kendskab til i forbindelse med opfyldelse af Kontrakten. Leverandøren skal pålægge eventuelle underleverandører, deres medarbejdere og andre, der bistår Leverandøren i forbindelse med opfyldelse af Kontrakten, en tilsvarende forpligtelse.

Leverandøren må medtage Kunden på en simpel referenceliste, men må derudover ikke uden Kundens forudgående samtykke bruge Kunden som reference.

Kunden afgør efter drøftelse med Leverandøren, hvorledes Kontraktens indgåelse offentliggøres, og Leverandøren må således ikke uden Kundens forudgående skriftlige tilladelse udsende offentlig meddelelse om Kontrakten eller offentliggøre noget om Kontraktens indhold.

31.3 Kundens tavshedspligt

Kunden og Kundens medarbejdere skal iagttage tavshed i overensstemmelse med gældende regler for ansatte i den offentlige forvaltning. Konsulenter og andre, der bistår Kunden, pålægges tilsvarende forpligtelse, for så vidt angår oplysninger om Leverandørens forhold, som gælder for Leverandøren i relation til oplysninger om Kundens forhold.

32. Overdragelse af Kontrakten

32.1 Kundens overdragelse

Kunden har ret til at overdrage sine rettigheder og forpligtelser efter Kontrakten til en anden Offentlig Institution, når de opgaver, som Kunden hidtil har varetaget, overgår til en anden Offentlig Institution. Dette gælder uanset, hvad der måtte fremgå af Bilag 16.

32.2 Leverandørens overdragelse

Leverandøren kan ikke uden Kundens skriftlige samtykke overdrage sine rettigheder og forpligtelser ifølge Kontrakten til tredjemand. Samtykke vil alene blive meddelt, såfremt dette kan ske under iagttagelse af gældende udbudsregler herfor, og såfremt der ikke i øvrigt foreligger væsentlige forhold, der taler imod en overdragelse.

33. Varighed

33.1 Kundens udtrædelsesadgang

Kunden kan på et hvilket som helst tidspunkt med et skriftligt varsel på mindst [20] Arbejdsdage ved opsigelse vælge helt eller delvist at udtræde af Kontrakten med virkning for fremtidige leverancer.

Ved Kundens udtræden bortfalder begge Parters forpligtelser til videre opfyldelse af Kontrakten, jf. dog punkt 34 vedrørende Leverandørens forpligtelser ved Kontraktens ophør.

Medmindre Kunden bestemmer andet, er Leverandøren dog forpligtet til fortsat at udføre vedligeholdelse og support samt eventuel Drift relateret til Delleverancer, der måtte være overtaget af Kunden på tidspunktet for Kundens udtræden, dog således at Leverandørens vederlag herfor reduceres forholdsmæssigt. Leverandøren kan dog kræve vedligeholdelses- og/eller eventuelt driftsvederlag for fremtidige ydelser reguleret i det omfang, at dette er rimeligt begrundet. Parterne kan opsiges vedligeholdelse og support samt eventuel Drift relateret til disse Delleverancer efter retningslinjerne i punkt 33.2 og punkt 33.3.

For udtræden betaler Kunden et vederlag til Leverandøren. Vederlaget er fastsat i Bilag 14.

Hvis Kunden vælger at udtræde af Kontrakten på et tidspunkt, hvor dele af Leverancen er overgået til afprøvning som del af næste Delleverance, jf. punkt 7.2, skal de pågældende dele af Leverancen i vederlagsmæssig sammenhæng anses for godkendt og overtaget af Kunden.

Ved betaling af vederlag til Leverandøren erhverver Kunden rettigheder til Leverancen, således som denne foreligger på tidspunktet for Kundens udtræden af Kontrakten, efter retningslinjerne i punkt 30 og Bilag 16. Reglerne i punkt 26.2 om opgørelse ved ophævelse finder tilsvarende anvendelse.

33.2 Vedligeholdelse og support

Leverandøren kan ved Meddelelse opsiges vedligeholdelse og support for hele Leverancen, med et varsel på tolv måneder til den første i en måned, dog tidligst til udløb fire år efter Overtagelse af den sidste Delleverance. Dog kan Leverandøren ved Meddelelse opsiges vedligeholdelse og support af Tredjeparts Standardprogrammel, såfremt producenten heraf ophører med at udbyde vedligeholdelse og support i Danmark. Sådant opsigelse skal ske med mindst tre måneders varsel og har tidligst virkning fra det tidspunkt, hvor producenten ophører med vedligeholdelse og support.

Kunden kan ved Meddelelse opsige vedligeholdelse og support for hele Leverancen med et varsel på seks måneder til den første i en måned, dog tidligst til udløb ét år efter Overtagelse af den sidste Delleverance, medmindre andet udtrykkeligt er angivet i Bilag 10.

Kunden kan ved Meddelelse opsige vedligeholdelse og support for dele af Leverancen, som angivet i Bilag 10 med et varsel på seks måneder til den første i en måned, dog tidligst til udløb af garantiperioden for den pågældende Delleverance, medmindre andet udtrykkeligt er angivet i Bilag 10. I tilfælde af delvis opsigelse af vedligeholdelse og support nedsættes vederlaget for vedligeholdelse med de beløb, der er anført i Bilag 14 for de dele af Leverancen, der omfattes af opsigelsen. Endvidere bortfalder de garanterede servicemål, i det omfang dette er angivet i Bilag 11.

Såfremt Leverandøren varetager Driften, jf. punkt 16, kan vedligeholdelse for hele Leverancen dog kun opsiges, hvis Driften opsiges til ophør samtidig med vedligeholdelsen.

33.3 Drift

Såfremt Leverandøren varetager Driften af Leverancen, kan Kunden ved Meddelelse særskilt opsige Driften med det varsel, der er angivet i Bilag 12.

33.4 Annullation af beslutning om tildeling af Kontrakten og erklæring om, at Kontrakten er uden virkning

33.4.1 Uden virkning

Såfremt Klagenævnet for Udbud erklærer Kontrakten for uden virkning og påbyder den kontraherende myndighed at bringe Kontrakten til ophør inden for en af klagenævnet fastsat frist, er Kunden berettiget til at opsige Kontrakten helt eller delvist med et varsel i overensstemmelse med Klagenævnet for Udbuds eller domstolenes påbud. Kontrakten ophører ved opsigelse således helt/delvist, som fastsat i påbuddet, med virkning fra påbuddets virkningstidspunkt.

Såfremt der i det påbud, som udstedes, er indeholdt yderligere betingelser eller krav, er Kunden berettiget til at videreføre disse betingelser eller krav i opsigelsen over for Leverandøren under forudsætning af, at dette er sagligt begrundet, og Leverandøren skal i så fald efterleve disse.

33.4.2 Erstatning

Leverandørens eventuelle krav om erstatning eller anden form for godtgørelse som følge af, at beslutning om at tildele Kontrakten annulleres, eller at Kontrakten erklæres for uden virkning, og påbud om ophør udstedes, herunder f.eks. for omkostninger ved at efterkomme yderligere betingelser eller krav, som Kunden har videreført i opsigelsen, skal som udgangspunkt afgøres efter dansk rets almindelige regler. Dog har Parterne aftalt, at indirekte tab ikke erstattes, jf. punkt 28. Endelig er erstatningen begrænset i overensstemmelse med maksimeringen i Kontraktens punkt 28.

Kommentar [DITA28]: DITA er enig i dette materielle udgangspunkt (i modsætning til f.eks. de udbudte kontrakter, som fastsætter ansvarsfrihed i denne situation, hvilket ikke harmonerer godt med formålet med regelsættet eller almindelige saglighedskriterier).

Såfremt Leverandøren på tidspunktet for kontraktindgåelse havde eller burde have haft kendskab til de faktiske og/eller retlige omstændigheder, som bevirker, at beslutning om tildeling af Kontrakten annulleres eller at Kontrakten erklæres for uden virkning, kan Leverandøren ikke over for Kunden rejse krav om erstatning eller krav om anden form for godtgørelse som følge af, at beslutning om tildeling af Kontrakten annulleres eller at Kontrakten erklæres for uden virkning, og påbud om ophør udstedes, herunder f.eks. for omkostninger ved at efterkomme yderligere betingelser eller krav, som Kunden har videreført i opsigelsen.

Kommentar [DITA29]: Dermed flyttes risikoen i et vist omfang til leverandøren, som kun undtagelsesvist kan afværge denne.

34. Forpligtelser ved ophør

Leverandøren er ved Kontraktens hele eller delvise ophør, uanset ophørsgrunden, forpligtet til i rimeligt og nødvendigt omfang at bistå Kunden i forbindelse med Kundens hjemtagelse og/eller ved Kundens overdragelse til andre leverandører eller myndigheder. Bistanden skal ydes hurtigst muligt og i det omfang, det er muligt, inden ophørstidspunktet.

Leverandøren skal herunder loyalt bistå Kunden i forbindelse med Kundens planlægning og gennemførelse af et eventuelt genudbud og i den forbindelse stille de nødvendige medarbejderressourcer til rådighed. Leverandøren skal endvidere i rimeligt og nødvendigt omfang samarbejde med en eventuel ny leverandør i forbindelse med overgang af ydelserne efter Kontrakten til denne.

Efter ophørstidspunktet og indtil overgangen til en eventuel ny leverandør mv. eller hjemtagelsen er effektueret, skal Leverandøren fortsat levere ydelserne efter Kontrakten på de i Kontrakten og Bilag 13 angivne vilkår og til de i Bilag 14 angivne priser, medmindre andet aftales.

Det nærmere indhold af Leverandørens forpligtelser ved ophør er beskrevet i Bilag 13.

Leverandøren er berettiget til vederlag for udøvet bistand som fastsat i Bilag 14, medmindre Kontraktens ophør skyldes Leverandørens misligholdelse.

35. Fortolkning og kontraktstyring

35.1 Fortolkning og forrang

Bestemmelser i udbudsmaterialet, i Leverandørens tilbud, i forudgående korrespondance eller lignende forudgående materiale, der ikke er medtaget i Kontrakten, kan ikke efterfølgende påberåbes som fortolkningsgrundlag.

Tilsvarende gælder viden om ydelser, der skal leveres under Kontrakten, Kundens it-miljø mv., som en Part måtte have erfaret som led i et tidligere samarbejde. Dog

har hver af Parterne i denne situation en udvidet forpligtelse til at søge afklaring af ethvert forhold, som måtte give anledning til tvivl på grundlag af en sådan viden.

Henvisninger til Kontrakten eller til en bestemmelse heri omfatter også de til Kontrakten hørende bilag, henholdsvis de bilag, der er relevante for den pågældende bestemmelse. Henvisning til et bilag omfatter også bilagets eventuelle underbilag. Bestemmelser i Kontrakten har forrang frem for bestemmelser i bilag, hvorfor bestemmelser indeholdt i et bilag, som strider mod Kontraktens bestemmelser, ikke tillægges retsvirkning.

Såfremt der på kontraktindgåelsestidspunktet i et bilag er modstrid mellem et af Kunderne anført krav og Leverandørens overordnede besvarelse heraf, har Kundens krav forrang. Dette indebærer dog ikke en begrænsning i Leverandørens forpligtelse til at levere det yderligere, der på kontraktindgåelsestidspunktet måtte fremgå af Leverandørens overordnede besvarelse af Kundens krav i forhold til Kundens krav.

35.2 Meddelelse

Medmindre andet fremgår af Bilag 7, skal enhver Meddelelse sendes til de relevante personer og på de angivne kontaktoplysninger, som hver af Parterne til enhver tid måtte have givet Meddelelse om. De relevante personer og kontaktoplysninger vedrørende Kontrakten er angivet i Bilag 8 og Bilag 9.

Ændring i ovennævnte oplysninger sker ved Meddelelse til den anden Part, hvorefter Parterne i henhold til punkt 35.3 ændrer Kontrakten.

35.3 Kontraktstyring ved ændringer mv.

Nærværende punkt 35.3 vedrører ikke kontraktstyring ved de former for ændringer, der foretages i form af en Agil Tilpasning, jf. punkt 6.2. Kontraktstyring ved Agile Tilpasninger er reguleret i punkt 6.2.2 og Bilag 5.

Parterne foretager herudover i fællesskab kontraktstyring baseret på følgende hovedprincipper:

- Alle Egentlige Ændringer og Optioner til Kontrakten og/eller tilhørende bilag skal foreligge i skriftlig form ved opdatering af selve Kontrakten og/eller selve bilagene, der underskrives af begge Parter.
- Alle Egentlige Ændringer og Optioner til Kontrakt og bilag skal kunne dokumenteres med fuld sporbarhed, f.eks. ved ændringsmarkering, versionshistorik og lignende.

Leverandøren har initiativpligten til at sikre denne kontraktstyring.

36. Tvistigheder

36.1 Lovvalg

Kontrakten er undergivet dansk ret.

36.2 Uenighed om kategorisering af en Fejl eller opfyldelse af servicemål

Såfremt der er uenighed om kategorisering af en Fejl, eller hvorvidt kravene til servicemål er opfyldt i en bestemt periode, jf. punkt 15, punkt 16 og punkt 17, kan hver af Parterne henvise spørgsmålet til Kundens og Leverandørens projektleder, der da sammen afgør uenigheden. Kan der ikke opnås enighed mellem Parternes projektledere, skal tvisten søges løst ved forhandling i et af Parterne nedsat konfliktløsningsorgan, jf. punkt 36.3.1.1.

Hvis enighed fortsat ikke opnås, kan hver af Parterne anmode Det Danske Voldgiftsinstitut om at udmelde en uvildig sagkyndig, der afgør spørgsmålet endeligt og bindende for begge Parter.

Tvister om fortolkning af Kontrakten og andre juridiske spørgsmål kan ikke afgøres af den sagkyndige. Den sagkyndige træffer afgørelse om fordelingen af sit honorar på Parterne under hensyntagen til afgørelsens udfald.

36.3 Øvrige tvister

36.3.1 Forhandling

Såfremt der opstår en uoverensstemmelse mellem Parterne i forbindelse med Kontrakten, skal Parterne med en positiv, samarbejdende og ansvarlig holdning søge at indlede forhandlinger med henblik på at løse tvisten i overensstemmelse med proceduren beskrevet i nærværende punkt 36.3. Forhandlinger indledes indledningsvist på det niveau i samarbejdsorganisationen, hvor tvisten er opstået. Forhandlingerne eskaleres til næste niveau i samarbejdsorganisationen på begæring af en Part, såfremt Parterne ikke inden for en periode på [...] Arbejdsdage fra tvistens opståen har opnået en løsning.

36.3.1.1 Konfliktløsningsorganet

Såfremt tvisten ved eskalation til Kundens og Leverandørens projektledere ikke inden for en periode på [...] Arbejdsdage fra tvistens henvisning til dem kan opnå en løsning ved forhandling, eller såfremt det er deres fælles opfattelse, at en løsning ikke vil kunne opnås i forbindelse med forhandlingerne, kan hver af Parterne ved Meddelelse begære tvisten henvist til forhandling i et af Parterne nedsat konfliktløsningsorgan.

Hver af Parterne har i forbindelse med Kontraktens indgåelse angivet de personer med bemyndigelse til at træffe bindende beslutninger på vegne af Parten i relation til opståede tvister, der skal repræsentere den respektive Part i konfliktløsningsorganet. Repræsentanterne er angivet i Bilag 8 og Bilag 9.

Medlemmerne af konfliktløsningsorganet skal senest [...] Arbejdsdage efter tvistens henvisning mødes med henblik på forhandling om en løsning af tvisten. Såfremt konfliktløsningsorganet ikke opnår enighed om en løsning af tvisten på dette møde, skal konfliktløsningsorganet afholde et nyt møde inden for yderligere en periode på [...] Arbejdsdage.

36.3.2 Vejledende udtalelse

Hvis enighed ikke kan opnås i konfliktløsningsorganet, og der er uenighed om fortolkningen af Kontraktens bestemmelser, kan hver Part anmode en uafhængig tredje part om at afgive en vejledende udtalelse om spørgsmålet.

36.3.3 Mediation

Hvis enighed ikke kan opnås i konfliktløsningsorganet, skal tvisten på begæring fra en Part søges løst ved mediation ledet af en af Parterne i fællesskab udpeget mediator. Hvis Parterne ikke inden [5] Arbejdsdage, efter at en af Parterne har begæret tvisten løst ved mediation, har opnået enighed om valg af mediator, kan enhver af Parterne anmode Danske IT-advokater (DITA) om at udpege en mediator. Mediation gennemføres i givet fald i overensstemmelse med Danske IT-advokaters mediationsprocedure.

36.3.4 Voldgift

Hvis enighed ikke kan opnås i konfliktløsningsorganet, kan hver af Parterne indbringe tvisten til endelig afgørelse ved voldgift efter bestemmelserne i henholdsvis punkt 36.3.4.1 eller punkt 36.3.4.2.

Stedet for voldgiftsretten er i den kommune, hvor Kunden er registreret.

36.3.4.1 Mindre tvister

Såfremt der er tale om en tvist, hvor værdien for hver af Parterne ikke overstiger 5 % af leverancevederlaget med tillæg af vederlag for vedligeholdelse og eventuel Drift, afgøres tvisten ved voldgift efter "Regler om forenklet voldgiftsproces ved Det Danske Voldgiftsinstitut". Ved opgørelse af vederlag for vedligeholdelse og eventuel Drift beregnes et vederlag for disse for fire år fra Overtagelse af den sidste Delleverance.

Voldgiftsretten udpeges af Voldgiftsinstituttet i overensstemmelse med "Regler om forenklet voldgiftsproces ved Det Danske Voldgiftsinstitut".

Voldgiftsdommeren udpeges af Det Danske Voldgiftsinstitut. Parterne kan senest samtidig med udløbet af fristen for indklagedes svar i fællesskab bringe en voldgiftsdommer i forslag. Parterne er enige om i fællesskab at søge at udpege en voldgiftsdommer efter indhentet indstilling fra Danske IT-advokater (DITA).

36.3.4.2 Større tvister

I tilfælde, der ikke er omfattet af punkt 36.2 eller punkt 36.3.4.1, afgøres tvisten ved voldgift efter "Regler for behandling af voldgiftssager ved Det Danske Voldgiftsinstitut".

Kommentar [DITA30]: DITA foreslår en tærskel, der er udtrykt ved et bestemt beløb, f.eks. kr. 2 mio.

Voldgiftsretten udpeges af Voldgiftsinstituttet i overensstemmelse med "Regler for behandling af voldgiftssager ved Det Danske Voldgiftsinstitut". Når tvisten skal afgøres af tre voldgiftsdommere, kan klageren i sit klageskrift komme med forslag til sin voldgiftsdommer. Indklagede kan i sit svar komme med forslag til sin voldgiftsdommer. Den tredje voldgiftsdommer, der er voldgiftsrettens formand, bringes i forslag af Det Danske Voldgiftsinstitut, medmindre Parterne inden udløb af fristen for indklagedes svar i fællesskab foreslår en formand. Parterne er enige om i fællesskab at søge at udpege en formand efter indhentet indstilling fra Danske IT-advokater (DITA).

36.4 Parternes forpligtelser ved tvister

Parterne skal i perioden, hvori konfliktløsning pågår, jf. punkt 36.2 og punkt 36.3, fortsat opfylde deres forpligtelser efter Kontrakten, herunder fortsætte arbejdet med udvikling af Leverancen.

37. Bevillingsmæssige forbehold

Kontrakten er kun bindende for Kunden under forudsætning af, at der opnås fornøden bevillingsmæssig hjemmel. Fornøden bevillingsmæssig hjemmel skal være opnået senest på det i Bilag 1 angivne tidspunkt. Ellers er Leverandøren fritstillet.

38. Underskrifter

Kontrakten underskrives i to originale eksemplarer, hvoraf Parterne hver modtager et eksemplar.

Sted:

Sted:

Dato:

Dato:

For Kunden:

For Leverandøren:

Kommentar [DITA31]: Det er et problem for markedet, at de bedst egnede voldgiftsdommere typisk er tilknyttet organisationer, der ikke -organisationernes størrelse og eventuelle it-branchefokus taget i betragtning - kan afstå fra involvering i andre opgaver, der involverer voldgiftssagens parter i den årrække (hvis der skal gennemføres syn og skøn), som en voldgiftssag kan vare. Der vil ske en reduktion af problemets omfang, hvis voldgiftsbestemmelsen udformes således, at kun voldgiftsrettens formand udpeges fra starten, mens de to øvrige udpeges f.eks. to måneder før den mundtlige forhandling.